

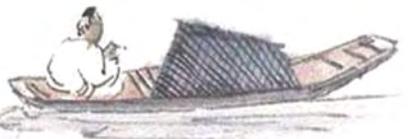
မြန်မာ့မဟာဗျူဟာနှင့် မူဝါဒလေ့လာရေးအင်စတီကျုမှ ထုတ်ဝေသည်။

တရုတ်၏ အလွှာစုံဆက်ဆံရေး မဟာဗျူဟာနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပကတိအခြေအနေ

CHINA'S MULTI-LAYERED ENGAGEMENT STRATEGY
AND MYANMAR'S REALITY:
THE BEST FIT FOR BEIJING'S PREFERENCES

关系

guanxi

မြန်မာ့မဟာဗျူဟာနှင့် မူဝါဒလေ့လာရေး အင်စတီကျုမှ ထုတ်ဝေသည်။

တရုတ်၏ အလွှာစုံဆက်ဆံရေး မဟာဗျူဟာနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပကတိအခြေအနေ

**CHINA'S MULTI-LAYERED ENGAGEMENT
STRATEGY AND MYANMAR'S REALITY:
THE BEST FIT FOR BEIJING'S PREFERENCES**

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

တရုတ်၏ အလွှာစုံဆက်ဆံရေး မဟာဗျူဟာနှင့်
မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပကတိအခြေအနေ
ပထမအကြိမ်၊ ဖေဖော်ဝါရီ ၂၀၁၈
ISBN 978-99971-0-460-1

အုပ်ရေ

၃၅၀၀

တန်ဖိုး

၁၅၀၀ ကျပ်

စာမျက်နှာဖွဲ့စည်းမှု

ထွန်းဦး

ထုတ်ဝေသူ

ဦးစိန်ဝင်း (၀၀၇၄၄)၊ နှစ်ကာလများစာပေ

စောင်ရေ

၁၅၀၀

တန်ဖိုး

၁၀၀၀ ကျပ်

ပုံနှိပ်သူ

ဦးအေးဝင်း

အေးကမ္ဘာပုံနှိပ်တိုက် (၀၀၂၉၀)

အမှတ် ၄၆၊ ၄၆ လမ်း၊

ဗိုလ်တထောင်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

စာအုပ်ချုပ်

ရွှေသမီး

ဆက်သွယ်ရန်

အခန်း ၁၀၀၃၊ ၉ လွှာ၊ ဝေဇယန္တာတာဝါ၊

ဝေဇယန္တာလမ်း၊ ရန်ကုန်၊ မြန်မာ။

၀၉ ၉၆၀ ၈၃၉ ၈၀၁ ၊ ၀၉ ၉၇၈ ၉၉၂ ၀၈၉ ၊ ၀၉ ၇၆၈ ၁၈၆ ၃၀၁

PROMOTING LEADERSHIP AND
STRENGTHENING CIVIC PARTICIPATION

**Institute for Strategy and Policy - Myanmar
China Research Project
Working Paper No 1
February 2018**

The ISP-Myanmar Working Paper Series involves research in progress. Its purpose is to elicit comments and to encourage debate about key issues in Myanmar.

ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများသည် မြန်မာ့ မဟာဗျူဟာနှင့် မူဝါဒလေ့လာရေးအင်စတီကျု၏ ဆောင်ရွက်နေဆဲ သုတေသနများကို ထုတ်ဝေဖြန့်ချိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ စာတမ်းများသည် ဆက်လက် ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်ရန် လိုအပ်ကောင်းလိုအပ်မည့် စာတမ်းများဖြစ်သည့်အလျောက် အဓိကကျသော မြန်မာ့ရေးရာ သုတေသနများနှင့်ပတ်သက်၍ စာဖတ်သူများ၏ တုံ့ပြန်သဘောထားမှတ်ချက်များ ရယူနိုင်ရန်နှင့် အများပြည်သူ၏ ပါဝင်ဆွေးနွေးမှုများကို အားပေးနှိုးဆော်နိုင်ရန် ရည်ရွယ်ထုတ်ဝေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

FOREWORD

This paper marks the launch of the Working Paper Series by the Institute for Strategy and Policy - Myanmar. The aim of the series is to produce timely research for the purposes of drawing attention to relevant policy issues and promoting constructive policy debates in Myanmar. Relative to many Southeast Asian countries, Myanmar has limited capacity for conducting policy research on several key issues. In the past, international organizations played a leading role in policy research reflective of their priorities. As Myanmar opens up, it encounters new challenges. This initiative aims to fill gaps in policy research about Myanmar.

The paper is also the first of several to be produced in conjunction with our China Research Project. We would like to thank the United States Institute of Peace for supporting this project. We also appreciate National Endowment for Democracy and Joint Peace Fund for their partial support. China is Myanmar's most important neighbor and constructive relations are of vital importance for both countries. Recent changes in both countries have produced new patterns of engagement that hold dramatic and long-term implications for Myanmar's economic and political development. Given the importance of good relations with China for Myanmar, it is surprising that there is only limited research conducted by local organizations in Myanmar on the broad range of interests shared by both countries. The paper provides an assessment of recent changes in bilateral relations with the aims of promoting policy debates about the many issues vital to Myanmar-China relations with the goals that include the promotion of mutually beneficial relations.

Min Zin

Executive Director

Institute for Strategy and Policy - Myanmar

About the Author :
Khin Khin Kyaw Kyee

Ms Khin Khin Kyaw Kyee is the Head of the China Desk and the Program Coordinator at the Institute for Strategy and Policy - Myanmar (ISP Myanmar). Her research interests include China Myanmar relations, Gender, and Regional Security issues. Khin received a Master's Degree in International Studies and Diplomacy from the School of Oriental and African Studies (SOAS) at the University of London in 2016. She also received her Master's Degree in International Relations from Yunnan University, China, in 2011. She holds a Bachelor's degree in Chinese Language from University of Foreign Language Mandalay.

CHINA'S MULTI-LAYERED ENGAGEMENT STRATEGY AND MYANMAR'S REALITY: THE BEST FIT FOR BEIJING'S PREFERENCES

EXECUTIVE SUMMARY

- China's recent multi-layered engagement with Myanmar reflects three objectives. Firstly, it is designed to generate local support for China's economic and geo-strategic interests in Myanmar. Secondly, the patterns of engagement also reveal China's desire to promote a Chinese model of governance and economic development. Final-

ly, evidence also shows that China is using its local networks in Myanmar to advance broader interests that include generating support for the Communist Party of China (CPC) and its territorial claims in the South China Sea.

- After the Myanmar government's suspension of the Myitsone dam project in 2011, China has ambitiously expanded its engagement with diverse stakeholders in Myanmar, including political parties, media organizations, ethnic minorities, and civil society, and invited over a thousand people from Myanmar to China for study tours and exchange trips.
- With regard to official relations with state institutions in Myanmar, China has rapidly developed its relations with the National League for Democracy (NLD) government, while it also maintains strategic relations with Myanmar's Defense Services, or *Tatmadaw*, which retains substantial influence over the governance of Myanmar.
- Given China's influence on Myanmar's peace process and economic development,

the recent prioritization of human rights issue in northern Rakhine State on the international stage has created opportunities for China to enhance its position in Myanmar.

- The public support for the NLD government serves as a foundation conducive for a rapprochement in bilateral relations. China is now better positioned to bring Myanmar into its sphere of influence and to advance its economic and geo-strategic interests in Myanmar.

INTRODUCTION

In the two decades leading up to the democratic reforms in 2011, China enjoyed a preeminent position in Myanmar due to the political and economic sanctions imposed by Western countries on the military government. Nevertheless, bilateral relations between China and Myanmar experienced an abrupt shift after reforms began in 2011. A series of changes undermined bilateral relations. One element of the early reform process was the new government's toleration of dissent and encouragement for freedom of expression, which al-

lowed for an outpouring of anti-Chinese sentiments, including a nation-wide movement opposed to the Chinese-financed Myitsone dam in Kachin State. Faced with mounting pressure, President Thein Sein temporarily neutralized the issue by suspending the project. Along the same lines, the resumption of armed conflicts between the *Tatmadaw* and ethnic armed organizations (EAOs) in areas of northern Myanmar adjacent to its border with China produced new tensions in bilateral relations.¹ Previously, China's influence in Myanmar came from its functional power as a superpower that offered diplomatic cover for the military government as well as its position as the major source of foreign investment. Nevertheless, Myanmar's recent reintegration into the international community coupled with popular resentment about Chinese investments initially curtailed China's influence in Myanmar.

The rapid changes in bilateral relations and the downward spiral in China's economic and border security interests that began in 2011 were unexpected and shocked Beijing. The relevancy of its diplomatic protection declined, and its economic position became uncertain. China swiftly took

measures to retool its engagement. This involved a shift from a single track engagement emphasizing government-to-government relations to a multi-layered approach that targeted many different stakeholders. By looking at China's new multi-layered diplomatic approach, this paper explores China's policy preferences with regard to Myanmar and their implications for China's future engagement with Myanmar.

This paper draws on close observation of China-Myanmar relations, including analysis of government announcements and local and international news media as well as elite interviews with political analysts from Myanmar and China along with leaders of political party and civil society from Myanmar. Moreover, departing from previous studies, this paper also sets out a new approach by interviewing over thirty participants from Myanmar involved in study trips and exposure tours to China.

[D]eparting from previous studies, this paper also sets out a new approach by interviewing over thirty participants from Myanmar involved in study trips and exposure tours to China ...

CHINA'S MULTI-LAYERED ENGAGEMENT STRATEGY AND ITS POLICY PREFERENCES IN MYANMAR

With the changes in Myanmar's political landscape, China's soft power approach to Myanmar has grown noticeably. Its engagement with Myanmar has become multi-faceted, including cultural exchange programs, art exhibitions, charitable and social welfare initiatives, media campaigns, and the provision of scholarships for Myanmar students and civil servants to study in China. In terms of the target audience, its new approach features a shift from single-track engagement with the *Tatmadaw* to include a wider range of stakeholders. These partners include not just military officials, but also government officials, members of political parties and civil society organizations, community and religious leaders, and academics. This change in their approach represents an effort to accommodate the new political landscape in Myanmar.

One of the most visible aspects of China's multi-layered engagement is its sponsorship for exposure trips, short-term capacity building trainings, study tours, and friendship visits in China for different stakeholders from Myanmar. (In subsequent

analysis, the various types of trips arranged by the Chinese government, the CPC, and government organized non-governmental organizations (GONGOs) for Myanmar citizens are referred to as trips and the people from Myanmar who have gone on these trips are referred to as participants.) The exact number of participants is unknown, but interviews inform a conservative estimate of over a thousand since 2013, while it may be as many as two thousands, according to a Chinese source.²

With Myanmar's transition to a multi-party political system in 2010, especially after NLD members entered into parliament following the 2012 election, China has pursued engagement with many of Myanmar's political parties. Under the guise of developing party-to-party relations, the International Liaison Department of the CPC has hosted political parties from Myanmar for educational, training and exchange visits. Under these programs, the NLD and the Union Solidarity and Development Party (USDP) have sent hundreds of members to China over the past three years. There are also regular exchange trips for representatives of non-Burman political parties. So far, around one hundred delegates from the United National-

ities Alliance (UNA), an alliance of fifteen non-Burman political parties, have participated. According to participants, these trips showcase how the Chinese government promotes the social and economic rights of the ethnic minorities in China.³ Similarly, China has attempted to reach out to non-governmental organizations (NGOs) in Myanmar and develop better ties with them under the auspices of the China Myanmar Friendship Association (CMFA)ⁱ and China NGO Network for International Exchange.ⁱⁱ Delegations that include members from NGOs, activists, religious and community leaders, as well as members of professional associations from Myanmar have vis-

-
- i The China Myanmar Friendship Association (CMFA) is a Chinese-led association aimed to promote cooperation between China and Myanmar. The Chinese government established the CMFA in 1962, but its activities were suspended in the 1960s. It was reestablished in 2011 with the members from various fields including diplomacy, economy and trade, culture, academy and religion. For more information, see <http://en.cpaffc.org.cn/content/details28-22389.html>.
 - ii The Chinese government established the China NGO Network for International Exchange in 2005 as a national non-profit civil society organization, which includes more than 200 national NGOs that include those working on cultural, health and poverty issues as well as those working on business and commerce, peace and disarmament, ethnic and religious affairs. For further information, see <http://www.enic.org.cn/english/Column.asp?ColumnId=30>. It should be noted that owing to its close relations with the governments and its functions of supporting government agenda, the Chinese NGOs under this context fall under the definition of GONGO.
 - iii The Myanmar China Friendship Association is the Myanmar-led counterpart of the CMFA. Its members include former diplomats, academic, writers, and overseas Chinese living in Myanmar. There is no open source information accessible that gives the exact date of its establishment. Sources suggest that its establishment took place after the CMFA's first visit to Myanmar in 2011. For more information, see <http://mmcnfa.org/>

ited China. The Myanmar China Friendship Association (MCFA),ⁱⁱⁱ a Myanmar-based counterpart to the CMFA, alone has helped coordinate trips for an estimated two hundred people from Myanmar to China.⁴

Likewise, hundreds of journalists from Myanmar have travelled to China for educational trips aimed to increase their awareness of developments in China.⁵ For example, workshops for Myanmar journalists have taken place in Yunnan and Beijing since 2015 with forty journalists from thirty different Myanmar-based media organizations.⁶ According to Beijing-based sources, China sponsored Myanmar journalists to cover the CPC's 19th Party Congress in October 2017. China's engagement with Myanmar journalists seems to reflect its aims to reshape and reconstruct China's image among people in Myanmar. Engagement with the local media is a part of China's approach to win the hearts and minds of the people through the use of soft power. After mount-

One of the most visible aspects of China's multi-layered engagement is its sponsorship for exposure trips, short-term capacity building trainings, study tours, and friendship visits in China ...

ing anti-China sentiment spilled over in late 2011, China appears to have recognized that the media plays a crucial role in shaping popular opinion and has attached a great deal of importance to the role of local media and journalists in reconstructing China's image in Myanmar. One measure of China's success is the Myanmar Facebook page created by Xinhua, a Chinese state-run news service, in 2014. The page has already received over thirty million "likes." Surprisingly, this outranks popular local media groups – such as Eleven Media Group and 7 Day – as well as international media organizations – such as the BBC's Burmese service, Voice of America, Radio Free Asia, and the Democratic Voice of Burma. Xinhua has surpassed these established services that previously served as an important source of news for many years. Thus, while the reach of Xinhua-produced news is still limited compared to other established media groups, China has attempted to influence the public's perception of China by using the media to promote its own narrative.

In conjunction with the engagement of civilian government officials and civil society, Chinese officials have tried to maintain warm relations with

the *Tatmadaw*, recognizing its continued role in Myanmar politics. Even before a civilian government took power in April 2011, a Chinese delegation led by Lieutenant General Jia Tingan, Deputy Director of the General Political Department of the People's Liberation Army (PLA), visited Senior General Min Aung Hlaing, the Commander in Chief of the *Tatmadaw*, in Naypyidaw. Two months later in May 2011, General Xu Caihou, Vice Chairman of China's Central Military Commission, also called on the Senior General in Naypyidaw, which led to an agreement that the two armed forces would continue cooperation.⁷ Senior General Min Aung Hlaing has made three trips to China since 2013. During his recent visit in November 2017, a member of China's Central Military Commission, Mr Li Zuocheng, expressed interest in maintaining strategic communication between the two militaries.⁸ While a scarcity of reliable, open source information makes it difficult to piece together the results of these agreements, one discernible example of a deepening in cooperation is the visits made by members of the Chinese Navy to Myanmar in 2014 and 2016 as well as the joint naval exercise held in 2017.⁹ Another example of China's

attempts to accommodate the evolving political situation in Myanmar through multi-layered engagement is China's initiation of a "2+2" dialogue held annually since 2016 and involves officials from each country's ministries of defense and foreign affairs.¹⁰

China's multi-layered diplomacy also creates an environment favorable for advancing its interests in Myanmar by developing "Guanxi" with emerging stakeholders. "Guanxi," translated as relations or network, is a social behavioral concept deeply rooted in Chinese business culture. In Chinese culture, "Guanxi" is created when one party provides a favor to another party with the expectation of reciprocity. In fact, the ultimate aim of giving a favor is to create a "Guanxi" with the receiver, and put them under the obligation to return the favor in the future.¹¹ Chinese people tend to use this form of social capital to gain privileges - such as access to information and resources - helpful for advancing their interests.¹² These multi-layered engagements provide opportunities for China to build networks with local counterparts for future activities. When one looks closely at China's multi-layered engagement with Myanmar, the influ-

ence of this cultural concept is not hard to find. As explained above, the ultimate goal for building “Guanxi” is to construct a favorable environment for future interactions. Accordingly, many of the stakeholders from Myanmar with whom China has sought to build relations possess the potential for ad-

vancing Chinese interests. For instance, several participants from the political parties commented that those on their trips were from political parties, which had won at least a seat in the elections held since 2010.³ Even though it is hard to follow each and every one of the participants invited by China, initial evidence suggests that members of the parties that did not win any seats were not invited.

China's multi-layered approach reflects at least three objectives. First of all, China's expanded engagement with diverse actors in Myanmar aims to create a more favorable image of China in Myanmar society and generate local support for China's

Many of the stakeholders from Myanmar with whom China has sought to build relations possess the potential for advancing Chinese interests ...

economic and geo-strategic interests. The background and the interests of the participants – such as their origins, ethnicity, and organizational affiliations – indicate that China targets organizations and individuals who can assist the smooth implementation of existing projects and potential projects under its Belt and Road initiative. For example, the itinerary for a 2016 trip by thirteen community and religious leaders from areas near the site of the Myitsone dam project included a visit to China’s massive Three Gorges Dam. An apparent aim of the trip was to show the participants that hydropower projects are in their interests. According to interviews with participants on this trip, this group was not the first from the Myitsone area to visit the Three Gorges Dam.¹⁴ Themes related to China’s Belt and Road initiative are a component of many trips, as they were introduced and discussed in almost all of the trips. Participants also expressed their perception that promoting the Belt and Road initiative seems to be the main purpose for the trips.¹⁵ Furthermore, among non-Burman participants, the majority are from Kachin, Rakhine, and Shan States. These are areas that have already received extensive Chinese in-

vestment and will likely receive more through the Belt and Road initiative.¹⁶ Moreover, China's engagement with Myanmar NGOs also reveals similar aims. The state-sponsored China NGO Network for International Exchange has taken on a role in promoting exchanges and cooperation between China's NGOs and their counterparts in ASEAN to advance the Belt and Road initiative. Myanmar NGOs are not an exception.¹⁷ In addition, policymakers and scholars from China generally believe that Myanmar's NGOs and civil society organizations (CSOs) have played a critical role in generating negative attitudes towards Chinese investment in Myanmar.¹⁸ Thus, China has attempted to address this concern by reaching out to NGOs, civil society leaders, and activists in Myanmar.

Secondly, while the retooling of China's multi-layered engagement with Myanmar also promotes its economic interests and geo-strategically important investment projects, it also appears to reflect Chinese interests that go beyond these immediate concerns. At the CPC's 19th Party Congress in October 2017, Chinese President Xi Jinping stated that China's success provides a model

useful for developing countries to achieve rapid economic development, while also maintaining their political independence.¹⁹ With China's rise, its actions display a confidence exhibited by its endorsement of a Chinese model for others.²⁰ For instance, many participants indicated that seminars on Chinese political culture, social norms, and values were part of their programs. A majority of the non-Burman participants expressed concerns about China's attempts to promote its model for engagement with ethnic minorities that emphasizes social and economic issues but does not include political decentralization.²¹ Thus, during its nascent period of reforms, China's engagement with policymakers and party members provides China an opportunity to promote its model of governance and development at its doorstep.

Finally, the goals for China's multi-layered engagement with Myanmar appears to go beyond improving relations with Myanmar, but also serves to bolster the CPC's domestic and international standing. For example, a group of representatives from CSOs visited China at the invitation of the CMFA in early 2016. After the Permanent Court of Arbitration in The Hague ruled against China

in its territorial dispute with the Philippines in June 2016, one participant from Yangon revealed that a Chinese NGO, which the person had met in Beijing, contacted Myanmar participants from a study trip and urged them to issue statements in support of China's position on the issue.²² The CSOs from

Myanmar did not respond to the request. Furthermore, before and after the CPC's 19th Party Congress in October 2017, China made requests to political parties from Myanmar to send letters of congratulations for the successful convening of the Congress and the re-election of Xi Jinping as the party's General Secretary.²³ After the completion of the Congress, China announced its receipt of congratulatory letters sent by hundreds of political parties and organizations from around the world. These cases indicate that one function of China's multi-layered engagement with Myanmar is to advance its domestic and international interests.

China's attempts to promote its model for engagement with ethnic minorities that emphasizes social and economic issues but does not include political decentralization ...

MYANMAR DOMESTIC SITUATION CREATES FAVORABLE CONDITIONS FOR CHINA

After the landslide victory of the NLD party in the November 2015 general election, many local and foreign Burma-watchers expected that the NLD government led by Daw Aung San Suu Kyi, a democracy and human rights icon, would continue the previous government's engagement with the West to counterbalance the influence of China.²⁴ Paradoxically, the current consensus among many commentators and policy analysts is that the NLD government has increasingly embraced closer ties with China.²⁵

As early as 2013, Daw Aung San Suu Kyi revealed a pragmatic approach towards China through her support for the continuation of a controversial copper mine project that involved investment by a Chinese company. This move reflects her concerns about China. Specifically, its aims were to maintain the flow of Chinese investments and avoid further tension with China.²⁶ Since then, she has repeatedly emphasized that Myanmar needs to get along with China and maintain good relations, citing that Myanmar and China are neighbors.²⁷ After assuming the positions as

the State Counsellor, making her the de facto Head of the State, and Foreign Minister, her approach to China has remained unchanged. Relations with China appear to play a special role in the NLD-led government's foreign policies. One indicator of this is the high number of bilateral visits involving Senior Chinese and Myanmar officials. The diagrams below show the trips abroad by

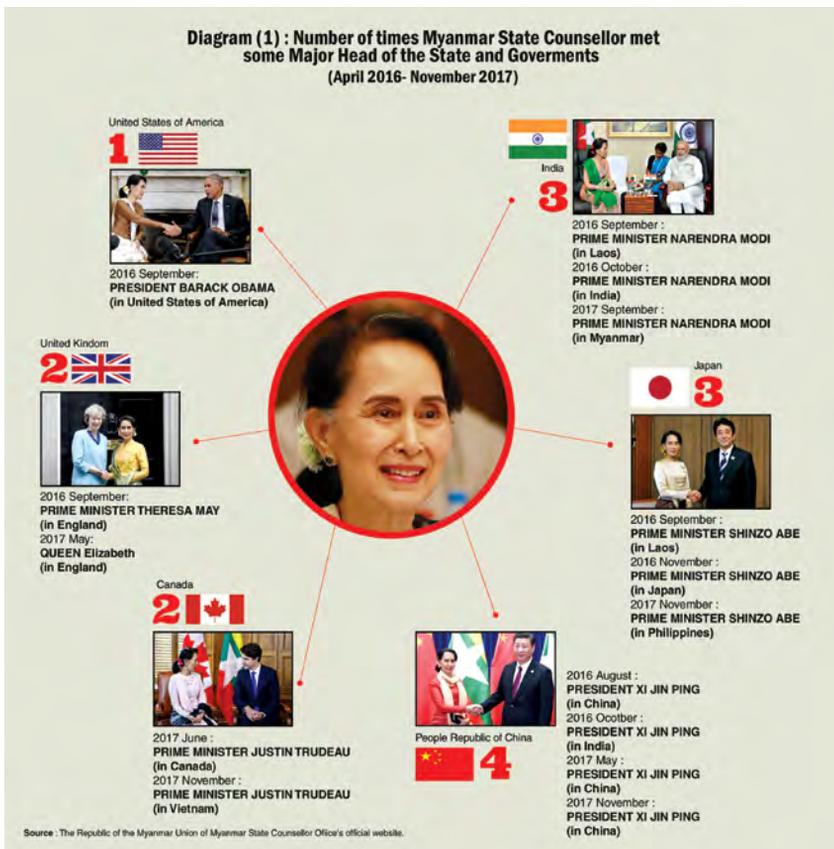

Diagram (2) : Number of visits by senior officials from foreign countries received by Myanmar's State Counsellor (April 2016 - November 2017)

9

People Republic of China
 Chinese Foreign Minister: 2 times
 Head of the International Liaison Department of CPC: 2 times
 Chinese Special Envoy: 3 times
 People Liberation Army General: 1 time
 General Military Commission Vice Chairman: 1 time

4

United States of America
 Secretary of State John Kerry: 1 time
 Secretary of State Rex Tillerson: 1 time
 US Deputy Assistant Secretary for Korea and Japan: 1 time
 US Deputy Assistant Secretary for South East Asia: 1 time

4

Japan
 Foreign Minister: 1 time
 Special Advisor to Prime Minister: 3 times

3

India
 External Affairs Minister: 1 time
 Foreign Secretary: 1 time
 Chief of the Army Staff : 1 time

2

United Kingdom
 House of Commons Speaker: 1 time
 Minister of State for Foreign and
 Commonwealth Office: 1 time

Source : The Republic of the Myanmar Union of Myanmar State Counsellor Office's official website and Ministry of Information Myanmar's official website.

Myanmar's State Counsellor (Diagram 1) and the foreign delegations received by her (Diagram 2), both drawing on reports in the Myanmar state-media during the period from April 2016 to November 2017. To date, she has held more bilateral meetings with high-level officials from China - including with

its Head of State - than any other country.²⁸ Moreover, Chinese Foreign Minister Wang Yi was the first Foreign Minister received by Daw Aung San Suu Kyi, after she assumed her position as Foreign Minister. Similarly, she chose China as her first foreign visit outside of ASEAN. Although these trends might not be sufficient to conclude that the NLD government favors China's over others, the frequency of the visits indicate that the NLD government - since its assumption of power - has pursued closer ties with China compared to other states.

Daw Aung San Suu Kyi has carefully managed her engagement with China, so as not to offend

The NLD government seems to recognize the importance of China to the success of the peace process, since most of the EAOs that did not sign the NCA operate in areas of northern Myanmar ...

Beijing. During her recent visits to China, she reportedly avoided discussing sensitive issues – such as the human rights situation in China. Furthermore, a joint statement released by China and Myanmar in August 2016 indicates a shift in Myanmar’s official position on some China-related issues. The release stated, “Myanmar sticks to the One-China Policy, understands and supports China’s stance on the Taiwan issues, Tibet-related issues, and Xinjiang-related issues.”²⁹ Although behind the scene negotiations are inaccessible, this is the first time that Myanmar has publicly supported China’s stance towards Tibet and Xinjiang. In the same statement, Myanmar also expressed support for China’s Belt and Road Initiative and the initiative of Bangladesh-China-India-Myanmar (BCIM) Economic Corridor.³⁰ Daw Aung San Suu Kyi also attended the Belt and Road Forum held in Beijing in mid-May of 2017.³¹ These actions indicate her sensitivity to China’s interests and concerns. The NLD-led government’s commitment to a positive relationship with China reflects its assumption that engagement with China is critical for meeting its primary political goals – peace and economic development. Ending the civil wars that

have ravaged Myanmar for over half a century is one of the major challenges faced by the two successive Myanmar governments. The government headed by President U Thein Sein initiated a peace negotiation process soon after taking office in 2011. But the Nationwide Ceasefire Agreement (NCA) of October 2015 involved only eight EAOs, leaving the remaining EAOs – with an estimated eighty percent of all EAOs soldiers – outside of the process.³² With the NLD's assumption of authority, it took over the peace process, rechristening the Union Peace Conference as the 21st Century Panglong Conference. So far, Daw Aung San Suu Kyi has convened the 21st Century Panglong/Union Peace Conference twice.

On each occasion, she visited China just before the conferences held in August 2016 and May 2017. It is reported that during meetings with Chinese President Xi Jinping, Daw Aung San Suu Kyi requested China's help to secure peace in Myanmar.³³ The NLD government seems to recognize that China is important to the success of the peace process. Most of the EAOs that did not sign the NCA operate in areas of northern Myanmar located adjacent to China.

In addition to the peace process, bringing economic development to Myanmar's population of over fifty million people is also an important part of the NLD's agenda. Despite its economic potential, the flow of foreign investment to Myanmar has not increased significantly, partly due to a lack of infrastructure.³⁴

Myanmar's overall infrastructure ranks 131st out of 140 countries, according to the World Economic Forum's Global Competitiveness Report in 2015.³⁵ According to a report by the Asian Development Bank, 65% of the population does not have access to electricity, while nearly half of the population does not have adequate access to effective transportation.³⁶

Another ADB report estimates that between 2017 and 2030, Myanmar will require approximately US\$120 billion to fill the infrastructure gap in its energy, transportation, and telecommunication sectors.³⁷ Recognizing these factors, Daw Aung San Suu Kyi proclaimed that transportation and electricity are the two main infrastructure challenges that the government must tackle in order to improve people's lives.³⁸ In this context, China's Belt and Road Initiative offers an oppor-

tunity for Myanmar policy-makers to support infrastructure projects. Daw Aung San Suu Kyi recently signaled that China's proposed initiative for building the Myanmar-China Economic Corridor – a transportation project with roads linking the port of Kyaukphyu in Rakhine State and Yangon with Kunming via Mandalay – fits well with Myanmar's development needs.

However, it is important to note that whether or not the mega infrastructure projects are compatible with peace and can foster development remains a contentious issues given that the earlier construction of oil and gas pipelines led to the further militarization of conflict sensitive areas and the tensions about a massive hydropower project in 2011 ended the seventeen years ceasefire between the *Tatmadaw* and the Kachin Independence Army (KIA).

The recent escalation of violence in Rakhine State that triggered the international community's

China's clear support for the Myanmar government's position on the northern Rakhine State has also served as a basis for China to generate support ...

condemnation of the Myanmar government and increased pressure on it has complicated Myanmar's political and economic reforms. In 2016, only a few months after a civilian-led government took office for the first time in over fifty years, Myanmar's international image has shifted from a beacon of democratic hope to a "textbook example of ethnic cleansing."⁴⁰ Due to ongoing reports of human rights violations in northern Rakhine State during the *Tatmadaw's* "clearance operations" in response to the attack by the Arakan Rohingya Salvation Army (ARSA) in late 2017, Myanmar has encountered mounting international pressure about the Rohingya crisis. In this situation, China has provided diplomatic protection to Myanmar and emerged as its key ally in resisting pressure by the UN for greater involvement in addressing this problem.⁴¹

For instance, in September 2017, the UN Security Council discussed the human rights situation in Myanmar for the first time since 2007.⁴² Just as earlier international pressure on the military government for its human rights abuses in 1988 led to an opening for China, so has the recent pressure by the international community on the NLD gov-

ernment to address the Rohingya crisis also provided China an opportunity to reassert its influence in Myanmar. History repeats itself. China again offers diplomatic cover for Myanmar through its veto power in the UN Security Council. NLD spokesperson U Win Htein stated that international pressure is pushing Myanmar towards China.⁴³ Myanmar's domestic realities along with the NLD government's lack of sophistication and experience in dealing with China and broader international pressure affairs have created conditions for China to bring Myanmar back into its sphere of influence.

Finally, the change in the Myanmar general public's view of China is also conducive for China to pursue its preferences. The legitimacy and public support enjoyed by the NLD government has created a solid foundation for a warming in China-Myanmar relations. During a previous period of military rule, many Myanmar people held negative attitudes towards China because of its provision of support and diplomatic protection to the military government, which was directly against the interests of many people of Myanmar. However, the current discourse on China in Myanmar

now shows signs of a reversal. China's clear support for the Myanmar government's position on northern Rakhine State has also served as a basis for China to generate support among the general public in Myanmar. According to an interview with a Chinese academic, he received personal messages from Myanmar colleagues that expressed gratitude for the Chinese government's support for the Myanmar government at the United Nations.⁴⁴ While public opinion is hard to access without proper survey data, a review of social media indicates a general trend, which confirms this change in popular attitudes. An article appearing on a Facebook page operated by the Voice of America (Burmese Service) about a statement issued by the Chinese Foreign Ministry in response to the international pressure on Myanmar regarding the northern Rakhine State received more than seven hundred comments. The majority of them praised China for being a good neighbor and expressed appreciation for China's support for the Myanmar government. Even though not all the comments are positive, a review of the first one hundred comments shows that roughly ninety percent of them indicated a positive view of China.⁴⁵

BEST FIT FOR BEIJING'S PREFERENCES

Overall, China's multi-layered engagement and public diplomacy are welcomed by the majority of China trip participants interviewed for this report. In particular, many expressed admiration for China's rapid economic development and its efforts to improve the social and economic status of its ethnic minority population. Moreover, a majority of the participants indicated their appreciation for the hospitality exhibited by their Chinese hosts. This in part reflects a Myanmar social norm – known as *ah nar de* – which shares concepts of social interactions similar to those of Guanxi. *Ah nar de* is a concept deeply rooted in Myanmar society.

It is described as a “feeling of not wanting to impose others, not wanting to cause trouble or loss of face.”⁴⁶ But it also has a broader meaning, which is difficult to express in English. In line with this concept, if someone does a favor or acts very friendly in an interaction, the receiving side feels obliged to reciprocate in a similar manner and can experience social discomfort when unable to grant a favor or meet a request. The convergence of these two concepts will likely facilitate a more success-

ful outcome of China’s “Guanxi” strategy. However, it does not imply that all those participating in study tours to China will become part of China’s “Guanxi” network. Many of the people interviewed for this report remain critical of China’s intentions. Yet, this multi-layered engagement strategy has created a more positive perception of China among the participants.

The impact of the exchange trips for the members of political parties, parliamentarians, and government officials – particularly China’s capacity building trainings for younger members of political parties – also deserves special attention. This is because China’s political system, models for governance, and human rights practices are different from those supported by progressive forces in Myanmar.

Myanmar is a country undergoing far-reaching changes reflective of recent political and economic reforms. Myanmar society – including members of its political parties and policymakers – is engaged in a learning process. In this context, capacity building trainings and exchange programs give opportunities for stakeholders to learn from China’s experience. Thus, the concepts and norms of Chi-

nese governance may influence the evolution of governance and human rights norms in Myanmar. This does not suggest that at some point Myanmar's leaders will publicly adopt Chinese political and economic models.

However a growing number of political leaders and policymakers may come to view the concepts of governance, development, and human rights encountered during trips to China as suitable for Myanmar and employ them as framework for developing and implementing a wide range of policies in Myanmar.

With regard to Myanmar's peace process, the role played by China in the second 21st Century Panglong Conference in May 2017 is significant. Some analysts interviewed for this report claim that the China's Special Envoy of Asian Affairs of the Ministry of Foreign Affairs Sun Guoxiang pushed the non-signatory EAOs – those outside of the formal NCA framework – to the negotiation table. Despite China's enthusiastic support, the

This in part reflects a Myanmar social norm – known as ah nar de – which shares concepts of social interactions similar to those of Guanxi ...

ongoing absence of a breakthrough in the peace process has led China to reevaluate its approach.⁴⁷ Faced with the disappointment stemming from a lack of results at the second 21st Century Panglong Conference, China seems to have realized that a more balanced policy involving engagement with the NLD government, the *Tatmadaw*, and EAOs is more effective.⁴⁸ Chinese leaders appreciate that an inclusive NCA involving all or most EAOs is unlikely in the near future.⁴⁹ The continuation of multiple armed conflicts in Myanmar also presents an impediment to the implementation of China's Belt and Road projects as a peace settlement in the near future appears unlikely. Thus, sequencing the investment projects after achieving peace are not appealing to China. According to interviews with analysts from China, there is a common concern within Chinese academic and policymaking circles that limited economic development is a major problem faced by Myanmar, and it would benefit from assistance offered through the Belt and Road initiative. Therefore, it is likely that Beijing will prioritize its economic agenda and push to advance the Belt and Road initiative in Myanmar.

On the other hand, China has become more actively involved in efforts aimed to address the situation in Rakhine State. As early as April 2017, given its close ties with Bangladesh and Myanmar, Sun Guoxiang, the Special Envoy of the Asian Affairs, offered to mediate negotiations between Bangladesh and Myanmar to address refugee related problems. The Myanmar government rejected the overture on the basis that it prefers to solve the problems bilaterally.⁵⁹

Since August 2017, when a mass exodus of people - including women and children - from northern Rakhine State to Bangladesh began, Myanmar's international standing took a nose dive. By consequence, increasing international pressure on Myanmar with regard to this issue has increased China's influence in Myanmar. During his recent trip to Myanmar in mid-November 2017, Chinese Foreign Minister Wang Yi offered a three-part solution to the Northern Rakhine State problem that involved a ceasefire between the *Tatmadaw* and ARSA, the return and resettlement of Rohingya refugees, and economic development in this area.

With regard to China's position in addressing

the conflicts in Rakhine State, the baseline is that China will try to limit the prospects of a regionalization or internationalization of the issue as it has achieved in northern Myanmar. While China officially maintains a policy of non-interference, its public engagement in Myanmar occurs at a time when foreign governments have shown an increased interest particularly since 2013 in the peace negotiation process. Yun Sun, a researcher from the US-based Stimson Center, remarked that China's engagement with Myanmar's Kachin conflict is mainly driven by its concerns about the potential for the US and other powers to expand their influence at its doorstep. China views this as a threat to its interests and national security, expressed by Yun Sun as an "internationalization of the Kachin issue."⁵¹

Along the same lines, China's policy behavior with regards to the conflicts in Rakhine State appears to be aimed at preventing an internationalization of Myanmar's multiple conflicts. A source close to Chinese Special Envoy Sun Guoxiang revealed that China's evolving engagement with Rakhine State issues is rooted in its concerns about the greater involvement of the international com-

munity.⁵² Considering China's underlying strategic interests in Rakhine, this view suggests that China prefers that Myanmar and Bangladesh take a bilateral approach to address refugee related issues.⁵³ Thus, Beijing will likely support bilateral mechanisms involving Myanmar and Bangladesh. At the same time, it will continue to oppose foreign intervention. Yet, this assessment does not necessarily imply that Beijing will offer a blank check to Myanmar and unconditionally stand with it at all times.

Consequently, Myanmar's increasing dependence on China's diplomatic protection in response to international pressure over human rights issue in Rakhine State provides an opportunity for China to advance its long delayed economic and strategic interests in Myanmar. China's efforts to lobby the NLD government to restart the suspended Myitsone dam project date back to its assumption of power in 2016. Yet, the future of the Chinese-backed Myitsone dam project remains uncertain even after almost two years of NLD government rule. A week before Daw Aung San Suu Kyi's trip to China in August 2016, the NLD government formed a commission to investigate the My-

itsone dam project.

The commission submitted an interim report to the government in November 2016. Since then, there have not been any updates or follow up reports from the commission.⁵⁴ The government's inability to make a clear decision reflects the difficulties encountered when dealing with China.

However, as Myanmar faces growing international pressure over human right issues in northern Rakhine State, China has effectively used its influences as leverage to push for its preferences in Myanmar. During a press conference in November 2017, a spokesperson from China's Ministry of Foreign Affairs signaled China's continued insistence on the Myitsone dam project stating, "The Myitsone hydropower project is a commercial cooperation project agreed by two sides and it has completed all the review and approval procedure."⁵⁵ In addition, Chinese Foreign Minister Wang Yi proposed the China Myanmar Economic Corridor during his visit to Myanmar in mid-November 2017.⁵⁶ These moves signal that China is likely to leverage its evolving role in Myanmar as a bargaining chip to advance its policy preferences.

CONCLUSION

Myanmar's reforms since 2010 have produced dramatic changes in both its domestic politics and international position. Initially, these changes undermined China's role and influence in Myanmar. In response, the Chinese government launched an initiative aimed to bring Myanmar back into its sphere of influence. The aims of China's multi-layered diplomacy and its public diplomacy efforts appear to reflect its intentions to build "Guanxi" relations with a diverse set of stakeholders and to construct a positive image largely targeted towards garnering local support for projects under the Belt and Road Initiative. Apart from pursuing its economic and geo-strategic interests, China has also attempted to promote its model for governance and economic development. While the full impact of China's multi-layered diplomatic approach is difficult to discern, the NLD government has opened a new chapter in China-Myanmar relations. Despite the

[A]s Myanmar increasingly embraces ties with China, there is a potential that Myanmar's political and economic reforms could lead towards a Myanmar version of democracy with Chinese characteristic ...

expectations that the NLD-led government would continue pursuing a foreign policy that balanced China with the West, current evidence suggests that China-Myanmar relations are moving back to square one and resemble earlier patterns of close ties. Chinese influence is expanding and the opportunities for Myanmar to balance its foreign relations have faded for now. Even though China will likely continue supporting Myanmar's peace process, providing foreign investment, and offering diplomatic protection to the Myanmar government with regard to issues in northern Rakhine State, China may no longer give Myanmar a blank check. Instead, it is likely that China will bring Myanmar back into its sphere of influence and pursue its geo-strategic and economic interests through the Belt and Road Initiative. Thus, it will not be a surprise to see greater Chinese influence in Myanmar that involves another round of Chinese financed mega-projects in the near future. What is more, as Myanmar increasingly embraces China, there is a potential that Myanmar's political and economic reforms could lead towards a Myanmar version of democracy with Chinese characteristics. ■

REFERENCES

- 1 Loreen Tsin. (2014). China and Myanmar: Beijing's Conflicting Role in the Kachin Peace Process. *China Monitor*, Mercator Institute for China Studies, No (9).
- 2 Interview with an analyst from Ruili, Yunnan. (November, 2017),
- 3 Interviews with participants from non-Burman political parties, Yangon. (August, 2017).
- 4 Interview with a leader from Myanmar China Friendship Association, Mandalay. (September, 2017)
- 5 Interview with a leader from Upper Myanmar Journalist Association, Mandalay. (September, 2017).
- 6 Liu Ziyu and Zhang Yinglin. (2017, October 13) Workshop held for Myanmar Journalists in Yunnan and Beijing. *The Independent*. Retrieved from <http://m.theindependentbd.com/magazine/details/102549/Workshop-held-for-Myanmar-Journalists-in-Yunnan-and-Beijing>
- 7 Timeline: China-Myanmar Relations (2017, November 25). *The Irrawaddy*. Retrieved from <https://www.irrawaddy.com/news/burma/timeline-china-myanmar-relations.html>
- 8 China tells Myanmar military it wants closer ties. (2017, November 23). *Reuters*. Retrieved from <https://www.reuters.com/article/us-china-myanmar-defence/china-tells-myanmar-military-it-wants-closer-ties-idUSKBN1DN07C>
- 9 Li Ruohan. (2017, May 22). China, Myanmar conduct naval drills. *The Global Times*. Retrieved from <http://www.globaltimes.cn/content/1048013.shtml>
- 10 China Myanmar consultations focus on maintaining peace and stability in border areas. (2016, November 26). *South China Morning Post*. Retrieved from <http://www.scmp.com/news/china/diplomacy-defence/article/2049479/china-myanmar-consultations-focus-maintaining-peace-and>
- 11 Takeshi Uemura. (2012). Chinese and Foreign Relations Cultural Construction of Identity, *Turkish Journal of International Relations*, 11 (4), 153-182.

- 12 Xiaoxin Wu. (2013). The Power of Social Capital in school choice in a Chinese city. *Australian Journal of Education*, 57(1), 48-59.
- 13 Interviews with members of political parties from Yangon, Mandalay, Kachin and Shan states. (July to November, 2017)
- 14 Interview with a community leader from Kachin State. (August, 2017)
- 15 Interviews in Myanmar. (July to November, 2017)
- 16 Interviews with participants from Myanmar. (July to November, 2017)
- 17 Aung Shin. (2015, June 11). Long journey for China's "Belt and Road". *Myanmar Times*. Retrieved from <https://www.mmmtimes.com/business/14983-long-journey-for-china-s-belt-and-road.html>
- 18 Interviews with analysts in Kunming. (August, 2017) (See also "Blood Brothers?: China's Push for Influence in Myanmar (2016, March 30). *Foreign Policy Association*. Retrieved from <https://foreignpolicyblogs.com/2016/03/30/blood-brothers-chinas-push-influence-myanmar/>
- 19 Tay Hwee Peng. (2017, October 18). 19th Party Congress: 7 Key themes from President Xi Jinping's work report. *The Straits Times*. Retrieved from <http://www.straitstimes.com/asia/east-asia/19th-party-congress-7-key-themes-from-president-xi-jinpings-work-report>
- 20 Rush Doshi. (2017, October 25). Xi Jinping Just made it clear where China's foreign policy is headed. *The Washington Post*. Retrieved from https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2017/10/25/xi-jinping-just-made-it-clear-where-chinas-foreign-policy-is-headed/?utm_term=.cfb3f5896be3
- 21 Interviews with Kachin and Shan delegates from political parties and CSOs, Yangon. (August and December, 2017)
- 22 Interview with a CSO leader in Yangon. (July, 2017)
- 23 Interviews with members of political parties and CSOs in Myanmar. (July - November, 2017)

- 24 Ministry of Information. (2016). *Pyi Thu ATwat PaHtaMa Yat TaYar* [First hundred days for public], Naypyidaw.
- 25 Getting no love from the West, Myanmar turns to the warm embrace of China. (2017, May 29). *Asia Times*. Retrieved from <http://www.atimes.com/article/getting-no-love-west-myanmar-turns-warm-embrace-china/>
- 26 Mine Commission Findings Draw Criticism in Burma. (2013, March 12). *Radio Free Asia*. Retrieved from <http://www.rfa.org/english/news/myanmar/commission-03122013184612.html>
- 27 Andrew Buncombe. (2013, March 13). Aung San Suu Kyi urges support for Controversial Chinese backed copper mine. *The Independent*. Retrieved from www.independent.co.uk/news/world/asia/aung-san-suu-kyi-urges-support-for-controversial-chinese-backed-copper-mine-8531508.html
- 28 See Myanmar State Counsellor official website, Monthly news archive. Retrieved from <http://www.statecounsellor.gov.mm/en/archive/news>
- 29 Joint Press Release between the People's Republic of China and the Republic of the Union of Myanmar. (2016, August 20). *Ministry of Foreign Affairs of the PRC*. Retrieved from http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/zxxx_662805/t1390889.shtml
- 30 Joint Press Release between the Republic of the Union of Myanmar and the People's Republic of China. (2016, August 21). *Myanmar Ministry of Information*. Retrieved from <http://www.moi.gov.mm/moi:eng/?q=announcement/21/08/2016/id-8180>
- 31 Daw Aung San Suu Kyi arrives in Beijing to attend Belt and Road Forum for international Cooperation. (2017, May 13). *Myanmar State Counsellor Official Website*. Retrieved from <http://www.statecounsellor.gov.mm/en/node/867>
- 32 Interview with a political analyst in Yangon. (July, 2017)
- 33 Daw Suu Says China to support peace talks. (2016, August 19). *Frontier Myanmar*. Retrieved from <https://>

- frontiermyanmar.net/en/news/daw-suu-says-china-to-support-peace-talks Also see New Analysis: China Plays Its Hand in Burma's Peace Process. (2017, May 23). *The Irrawaddy*. Retrieved from <https://www.irrawaddy.com/news/china-plays-its-hand-in-burmas-peace-process.html>
- 34 Myanmar's foreign direct investment rush recedes. (2017, January 23). *Financial Times*. Retrieved from <https://www.ft.com/content/f7bda5bc-c150-11e6-8405-9e5580d6e5fb>
- 35 Jeremy Mullins. (2015, October 1). Myanmar again near bottom of competition ranking. *Myanmar Times*. Retrieved from <https://www.mmtimes.com/business/16763-myanmar-again-near-bottom-of-competition-rankings.html>
- 36 Sian Powell. (2017, August 16). Myanmar's infrastructure deficit outpaces the world. *Nikkei Asian Review*. Retrieved from <https://asia.nikkei.com/Politics-Economy/Economy/Myanmar-s-infrastructure-deficit-outpaces-the-world>
- 37 Asian Development Bank. (2017, March). *Myanmar, 2017-2021 Building the foundations for Inclusive Growth*, ADB Country Partnership Strategy.
- 38 Daw Aung San Suu Kyi: Transportations, electricity are key to Jobs, Development. (2017, April 26) *Myanmar State Counsellor Office*. Retrieved from <http://www.statecounsellor.gov.mm/en/node/839>
- 39 Wang Yi Hold Talks with State Counsellor and Foreign Minister Aung San Suu Kyi of Myanmar. (2017, November 20). *Ministry of Foreign Affairs of the PRC*. Retrieved from http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/zxxx_662805/t1512574.shtml
- 40 UN human rights chief points to 'textbook example of ethnic cleansing' in Myanmar. (2017, September 11). *UN News Centre*. Retrieved from <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=57490#.Wh-iUxuLIU>.
- 41 Analysis: China backs Myanmar at UN Security Council. (2017, September 1). *The Irrawaddy*. Retrieved from <https://www.irrawaddy.com/news/burma/analysis-china-backs-myanmar-un-security-council.html>

- 42 Security Council fails to adopt draft resolution on Myanmar, owing to Negative Votes by China and Russian Federation. (2007, January 12). *UN Meetings Coverage and Press Releases*. Retrieved from <http://www.un.org/press/en/2007/sc8939.doc.htm>
- 43 U Win Htein Claim Myanmar has become closer to China due to international pressure [In Burmese]. (2017, November 14). *Radio Free Asia*. Retrieved from <http://www.rfa.org/burmese/interview/mm-us-relationship-11142017235535.html>
- 44 Interviews with the analysts in Kunming. (September, 2017).
- 45 External Pressure on Myanmar Will not Work [In Burmese]. (2017, December 28). *Voice of America Burmese News*. [VOA Facebook Post]. Retrieved from <https://www.facebook.com/VoA.Burmese.News/posts/10155797949255170>.
- 46 Saw Myat Yin. (2011). *Culture Shock! A Survival Guide to Customs and Etiquette*. Marshall Cavendish Corporation, Tarrytown, NY.
- 47 Interview with an analyst in Yangon. (July, 2017)
- 48 Ibid.
- 49 Ding Gang. (2017, May 31) Myanmar reconciliation still have a long way to go, *The Global Times*. Retrieved from www.globaltimes.cn/content/1049418.shtml
- 50 Myanmar Rejects China's Offer to Resolve Row with Bangladesh over Rohingya. (2017, May 01). *Radio Free Asia*. Retrieved from <http://www.rfa.org/english/news/myanmar/myanmar-rejects-chinas-offer-to-resolve-row-with-bangladesh-over-rohingya-05012017163631.html>
- 51 Yun Sun. (2014). *China, the United States and the Kachin conflict*. *Great Power and Changing Myanmar*. Issue Brief No 2, Stimson Center. Retrieved from http://www.burmalibrary.org/docs17/Stimson-China_US+Kachin_Conflict.pdf
- 52 Interview with an analyst in Yangon. (November, 2017)
- 53 Serajul Qaudir. (2017, November 18). China wants Bangladesh, Myanmar to solve Rohingya crisis bilaterally. *Reuters*. Retrieved from <https://www.reuters.com/article/us-bangladesh-myanmar->

- china/china-wants-bangladesh-myanmar-to-solve-rohingya-crisis-bilaterally-idUSKBN1DioKD
- 54 Ye Mon. (2017, July 4). Burmese President awaits key report on Myitson. *Democratic Voice of Burma*. Retrieved from www.dvb.no/news/burmese-president-awaits-key-report-on-myitson/76365
- 55 Foreign Ministry Spokesperson Hua Chunying's Regular Press Conference. (2017, November 8). *Embassy of People's Republic of China in the United States of America*. Retrieved from <http://www.china-embassy.org/eng/fyrth/t1508790.htm>
- 56 Bob Savic. (2017, November 26). China flexs its diplomatic muscle on the Rohingya crisis, cashing in on ties with Myanmar and Bangladesh. *South China Morning Post*. Retrieved from <http://www.scmp.com/comment/insight-opinion/article/2121415/china-flexes-its-diplomatic-muscle-rohingya-crisis-cashing>

စကားဦး

ယခုစာတမ်းသည် မြန်မာ့ မဟာဗျူဟာနှင့် မူဝါဒလေ့လာရေး အင်စတီကျုက ထုတ်ဝေမည့် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများ၏ ပထမဆုံး ခြေလှမ်း ဖြစ်သည်။ စာတမ်းများ၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ မြန်မာ နိုင်ငံတွင် အချိန်နှင့်တပြေးညီ လိုအပ်နေသော မူဝါဒရေးရာ ကိစ္စရပ် များ၌ သုတေသနများ ပေါ်ထွက်လာနိုင်ရေးအတွက်၊ မူဝါဒရေးရာနှင့် သက်ဆိုင်သော ကိစ္စရပ်များတွင် စိတ်ဝင်စားမှု များပြားလာစေရန်၊ အပြုသဘောဆောင်သော ဆွေးနွေးမှုများ ပေါ်ပေါက်စေရန် ဖြစ်ပါ သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် အခြား အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများနှင့် မတူဘဲ မူဝါဒရေးရာ သုတေသနဆောင်ရွက်မှုများ အားနည်းနေ သေးသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ယခင်က နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများ သည် ယင်းတို့၏ ဦးစားပေးလိုအပ်ချက်နှင့် ကိုက်ညီသော ကဏ္ဍ

များအတွက် မူဝါဒရေးရာ သုတေသနလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ခြင်းရှိခဲ့သည်။ သို့သော် မြန်မာနိုင်ငံ၌ ပြောင်းလဲလာမှုနှင့်အတူ စိန်ခေါ်မှုများပေါ်ပေါက်လာသဖြင့် ဒေသိယအခြေအနေများကို ထင်ဟပ်သုံးသပ်ထားသည့် သုတေသနများ ပိုမိုလိုအပ်လာပါသည်။ ယခုစာတမ်းမှအစပြု၍ ဆက်လက်ထုတ်ဝေမည့် ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းများသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ မူဝါဒလေ့လာရေးသုတေသနတွင် လိုအပ်လျက်ရှိသောကွက်လပ်များကို ဖြည့်ဆည်းနိုင်ရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

ယခုထုတ်ဝေသောစာတမ်းသည် တရုတ်နိုင်ငံအရေး သုတေသနစီမံချက်အတွက် ထုတ်ဝေမည့် စာတမ်းများအနက် ပထမဆုံး ထုတ်ဝေသည့်စာတမ်းလည်း ဖြစ်ပါသည်။ စာတမ်းအတွက် သုတေသနလုပ်ငန်းများကို United States Institute of Peace၊ National Endowment for Democracy နှင့် Joint Peace Fund တို့၏ ပံ့ပိုးမှုဖြင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ တရုတ်နိုင်ငံသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အရေးအပါဆုံးသော အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံဖြစ်ပြီး အပြုသဘောဆောင်သော ဆက်ဆံရေးမှာ နှစ်နိုင်ငံလုံးအတွက် အရေးပါသည်။ တရုတ်နှင့်မြန်မာ နှစ်နိုင်ငံလုံးတွင် မကြာခင်ကာလက ဖြစ်ပွားခဲ့သော အပြောင်းအလဲများသည် နှစ်နိုင်ငံဆက်ဆံရေးကို ပုံစံသစ်ဖြင့် ပုံဖော်ခဲ့သည်။ ထိုဆက်ဆံရေးပုံစံသစ်သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးနှင့် နိုင်ငံရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် ရေရှည်သက်ရောက်မှု များစွာ ဖြစ်စေနိုင်သည်။ တရုတ်နှင့်ဆက်ဆံရေးသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် များစွာအရေးပါသော်လည်း နှစ်နိုင်ငံအကျိုးစီးပွားနှင့် သက်ဆိုင်သောကိစ္စရပ်များ၌ လေ့လာနေသည့် ဒေသခံ သုတေသနအဖွဲ့များက ဆောင်ရွက်ထားသော သုတေသနများစားစားမရှိသေးသည်ကို အံ့အားသင့်ဖွယ်တွေ့ရသည်။ ယခုစာတမ်းသည် မြန်မာ-တရုတ်

ဆက်ဆံရေးအား အပြန်အလှန်အကျိုးရှိသော ဆက်ဆံရေးတရပ်
ဖြစ်လာစေရေး အပါအဝင် နှစ်နိုင်ငံဆက်ဆံရေးတွင် အဓိကကျသော
အရေးကိစ္စရပ်များ၌ မူဝါဒဆိုင်ရာဆွေးနွေးမှုများ မြှင့်တင်
အားပေးရန် ရည်ရွယ်၍ မျက်မှောက်ကာလ နှစ်နိုင်ငံဆက်ဆံရေး
အပြောင်းအလဲများကို လေ့လာသုံးသပ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

မင်းဇင်

အမှုဆောင်ဒါရိုက်တာ

မြန်မာ့မဟာဗျူဟာနှင့် မူဝါဒလေ့လာရေး အင်စတီကျု

**စာရေးသူ၏ကိုယ်ရေးအကျဉ်း
ခင်ခင်ကျော်ကြီး**

ခင်ခင်ကျော်ကြီးသည် မြန်မာ့မဟာဗျူဟာနှင့် မူဝါဒလေ့လာရေးအင်စတီကျု၏ တရုတ်လေ့လာရေးဌာနတာဝန်ခံနှင့် စီမံကိန်းညှိနှိုင်းရေးမှူးဖြစ်သည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် လန်ဒန်တက္ကသိုလ်၊ အရှေ့တိုင်းနှင့်အာဖရိက လေ့လာရေးကျောင်းမှ နိုင်ငံတကာလေ့လာရေးနှင့် သံတမန်ရေးရာမဟာဘွဲ့ကို ရရှိခဲ့သည်။ ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် တရုတ်နိုင်ငံ၊ ယူနန်တက္ကသိုလ်မှ နိုင်ငံတကာဆက်ဆံရေး မဟာဘွဲ့ကိုရရှိခဲ့သည်။ မန္တလေး နိုင်ငံခြားဘာသာတက္ကသိုလ်မှ တရုတ်ဘာသာစကား အထူးပြုဖြင့် ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရရှိခဲ့သည်။ စိတ်ဝင်စားသည့် သုတေသနနယ်ပယ်များမှာ တရုတ်နိုင်ငံလေ့လာရေး၊ ကျား/မရေးရာနှင့် ဒေသတွင်းလုံခြုံရေးရာကိစ္စများဖြစ်သည်။

တရုတ်၏ အလွှာစုံဆက်ဆံရေး မဟာဗျူဟာနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပကတိအခြေအနေ

အကျဉ်းချုပ်

- မြန်မာ့လူ့အဖွဲ့အစည်းအသီးသီးနှင့် ချိတ်ဆက် ဆောင်ရွက် လျက်ရှိသော တရုတ်နိုင်ငံ၏ အလွှာစုံဆက်ဆံရေး မဟာဗျူဟာတွင် အောက်ပါ ရည်မှန်းချက်သုံးရပ် ပါဝင် သည်။ ပထမဦးစွာ မြန်မာ့ လူ့အဖွဲ့အသီးသီးနှင့် ဆက်ဆံ ရေးတည်ဆောက်ခြင်းဖြင့် တရုတ်၏ စီးပွားရေး၊ မဟာ ဗျူဟာအကျိုးစီးပွားနှင့်ဆိုင်သော စီမံကိန်းများ၌ မြန်မာ လူထု၏ထောက်ခံမှုကို ရယူလိုခြင်းဖြစ်သည်။ ဒုတိယ အနေဖြင့် တရုတ်၏ အုပ်ချုပ်မှုနှင့် စီးပွားရေးစနစ်အပေါ် မြန်မာနိုင်ငံမှ မူဝါဒချမှတ်သူများ၊ အများပြည်သူအပေါ် လွှမ်းမိုးနိုင်သူများနှင့်မြန်မာပြည်သူလူထုအားကျနှစ်သက်

လာစေရန် ဖြန့်ဝေလိုခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် တရုတ်၏ အလွှာစုံဆက်ဆံရေးသည် မြန်မာနိုင်ငံမှ တရုတ် အကျိုး စီးပွားကိစ္စများအပြင် တရုတ်နိုင်ငံတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာတွင် ဖော်ဆောင်နေသော တရုတ်မူဝါဒများကို အထောက်အပံ့ ဖြစ်စေရန် ဆောင်ရွက်မှုများကိုလည်း တွေ့ရသည်။

- ဧရာဝတီ မြစ်ဆုံဆည်စီမံကိန်း ရပ်ဆိုင်းပြီးနောက်ပိုင်း တရုတ်သည် မြန်မာနိုင်ငံမှ နိုင်ငံရေးပါတီများ၊ သတင်း မီဒီယာများ၊ လူနည်းစုတိုင်းရင်းသားများ၊ အရပ်ဘက် လူ့အဖွဲ့အစည်းများ အစရှိသဖြင့် မြန်မာ့လူ့အဖွဲ့အစည်း အသီးသီးနှင့် ဆက်ဆံရေးများ တည်ဆောက်ခဲ့ပြီး မြန်မာ နိုင်ငံမှ ထောင်နှင့်ချီသောသူများကို တရုတ်နိုင်ငံသို့ အလည်အပတ် လေ့လာရေးခရီးစဉ်များ ဖိတ်ခေါ်ခဲ့သည်။
- နိုင်ငံအဆင့် ဆက်ဆံရေးများတွင် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီ အဖွဲ့ချုပ် (NLD) ဦးဆောင်သောအစိုးရနှင့် ဆက်ဆံရေး တိုးမြှင့်တည်ဆောက်ခဲ့သည့်နည်းတူ မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် ဩဇာလွှမ်းမိုးနိုင်မှုများစွာ ရှိနေသေးသည့် တပ်မတော်နှင့် လည်း ဗျူဟာမြောက်ဆက်ဆံရေးကို ဆက်လက် ထိန်း သိမ်းခဲ့သည်။
- မြန်မာ့ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် စီးပွားရေးနယ်ပယ်၌ ရှိနေသော တရုတ်၏အခန်းကဏ္ဍအပြင်၊ ရခိုင်ပြည်နယ်မြောက်ပိုင်း တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော ပဋိပက္ခ၊ ဒုက္ခသည်များနှင့် လူ့အခွင့်

အရေးကိစ္စရပ်များ၌ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော နိုင်ငံတကာဖိအားများကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံခြားဆက်ဆံရေးတွင် တရုတ်၏ အခန်းကဏ္ဍကို ပိုမိုမြင့်မားလာစေခဲ့သည်။

- NLD ဦးဆောင်သော အစိုးရအပေါ် မြန်မာပြည်သူများ၏ ထောက်ခံအားပေးမှုသည်လည်း မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ဆက်ဆံရေး ပြန်လည်တည်ဆောက်ရာတွင် တရုတ်အတွက် အထောက်အပံ့ကောင်းတခု ဖြစ်ခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ပုံစံပြောင်းလဲလာသော တရုတ်၏ ဆက်ဆံရေးဗျူဟာများနှင့် မြန်မာ၏ ငြိမ်းချမ်းရေး၊ စီးပွားရေး၊ ရခိုင်ပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းအရေး စသည့် ပကတိအခြေအနေများကြောင့် မြန်မာအပေါ် တရုတ်၏ သြဇာလွှမ်းမိုးနိုင်မှု တဖန်များပြားလာရာ၊ မြန်မာနိုင်ငံ၌ တရုတ်၏ စီးပွားရေးနှင့် မဟာဗျူဟာမြောက် စီမံကိန်းများ အကောင်အထည်ဖော်ရာ၌ အသာစီးယူနိုင်သည့် အခြေအနေတရပ် ဖြစ်လာသည်။

မိတ်ဆက်

မြန်မာ့ဒီမိုကရေစီအပြောင်းအလဲများ မစခင် ၂၀၁၁ ခုနှစ် မတိုင်မီ၊ နှစ်ပေါင်းနှစ်ဆယ်ကျော်ကာလအတွင်း အနောက်နိုင်ငံများ၏ စီးပွားရေးနှင့် သံတမန်ရေးရာ ပိတ်ဆို့အရေးယူမှုများကြောင့် မြန်မာ၏ နိုင်ငံခြားဆက်ဆံရေးတွင် တရုတ်သည် အရေးအပါဆုံး မိတ်ဖက်နိုင်ငံ ဖြစ်ခဲ့သည်။ သို့သော် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ စတင်ပြီးနောက်ပိုင်းတွင် နှစ်နိုင်ငံဆက်ဆံရေးအကြား ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော အဖုအထစ်အချို့ကြောင့် တရုတ်-မြန်မာ ဆက်ဆံရေး

ရုတ်ချည်းပြောင်းလဲခဲ့သည်။ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ၏ အကျိုးဆက် တရုတ်လုပ်သော လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်များသည် တရုတ် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုစီမံကိန်းကြီးတရုတ်လုပ်သော မြစ်ဆုံဆည်စီမံကိန်းကို ဆန့်ကျင်သည့်လှုပ်ရှားမှုများ တနိုင်လုံး အတိုင်းအတာနှင့် ဖြစ်စေ ခဲ့သည်။ ပိုမိုများပြားလာသော လူထုဖိအားများကြောင့် ထိုစဉ်က သမ္မတဦးသိန်းစိန်သည် ၎င်း၏သက်တမ်းအတွင်း စီမံကိန်းအား ယာယီရပ်ဆိုင်းရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ရသည်။

တဖက်တွင်လည်း တရုတ်-မြန်မာနယ်စပ်တွင် တပ်မတော်နှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်များအကြား ပြန်လည်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည့် လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများကလည်း နှစ်နိုင်ငံဆက်ဆံရေးအကြား တင်းမာမှုများ ဖြစ်စေခဲ့သည်။”

ယခင်က နိုင်ငံတကာဖိအားများနှင့် ပိတ်ဆို့မှုများကြောင့် ကုလသမဂ္ဂလုံခြုံရေးကောင်စီတွင် တရုတ်၏ သံတမန်ရေးရာ အကာအကွယ်ပေးမှုများ၊ စီးပွားရေး ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများသည် မြန်မာ အတွက် အရေးပါခဲ့သည်။ သို့သော် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ပေါ်ပေါက်ပြီးနောက်ပိုင်း နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းသို့ မြန်မာနိုင်ငံ ပြန်လည်ဝင်ရောက်ချိန်တွင် တရုတ်၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများအား မြန်မာပြည်တွင်းမှ ဆန့်ကျင်မှုများ များပြားလာသောကြောင့် တရုတ်၏ မြန်မာအပေါ်လွှမ်းမိုးမှု ကျဆင်းခဲ့ရသည်။

စီးပွားရေး၊ နယ်စပ်တည်ငြိမ်ရေးမှအစပြု၍ တရုတ်၏အကျိုး စီးပွားအပေါ် တိုက်ရိုက် သက်ရောက်မှုရှိပြီး ရုတ်ချည်း ပြောင်းလဲခဲ့ သည့် နှစ်နိုင်ငံဆက်ဆံရေးအား ဘေဂျင်းအစိုးရ မှင်သက်အံ့ဩခဲ့ရ သည်။ သံတမန်ရေးရာကာကွယ်မှုဖြင့် မြန်မာအပေါ်လွှမ်းမိုးနိုင်မှုများ ပြိုင်ဘက်မရှိ အသာစီးရခဲ့သော စီးပွားရေး ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ

မရေမရာ ဖြစ်လာခဲ့သည့်အတွက် မြန်မာနှင့်ဆက်ဆံရေးကို ပြန်လည် ထိန်းသိမ်းရန် တရုတ်ဘက်က ဆက်ဆံရေးဗျူဟာများ ပြောင်းလဲ ဆောင်ရွက်လာခဲ့သည်။ ယခင်က အစိုးရချင်းသာ အဓိကထားဆက်ဆံရာမှ မြန်မာ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းအသီးသီးနှင့် ဆက်ဆံရေးစတင် တည်ဆောက်လာခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။

ယခုစာတမ်းသည် တရုတ်၏ အလွှာစုံဆက်ဆံရေး မူဝါဒကို လေ့လာခြင်းဖြင့် ယင်း၏ မူဝါဒ လိုလားချက်များကိုပုံဖော်ကာမြန်မာအပေါ်သက်ရောက်နိုင်မှုများကို လေ့လာမည်ဖြစ်ပါသည်။

ထိုသို့လေ့လာရာတွင် အစိုးရ၏ တရားဝင် ထုတ်ပြန်ချက်များ၊ ပြည်တွင်းပြည်ပသတင်းဌာနများ၏ သတင်းသုံးသပ်ချက်များဖြင့် တရုတ်-မြန်မာ ဆက်ဆံရေးကို စောင့်ကြည့်ခြင်း၊ တရုတ်နှင့် မြန်မာ နိုင်ငံရှိ နိုင်ငံရေးလေ့လာသုံးသပ်သူများ၊ နိုင်ငံရေးပါတီဝင်များ၊ အရပ်ဘက်လူ့အဖွဲ့အစည်းအသီးသီးမှ ခေါင်းဆောင်များ အစရှိသော သက်ဆိုင်ရာ နယ်ပယ်စုံမှ အရေးပါသူများကို မေးမြန်းခြင်းဖြင့် သတင်းအချက်အလက်များ သုံးသပ်စုစည်းထားပါသည်။ ထို့အပြင် တရုတ်နိုင်ငံမှ အဖွဲ့အစည်းအသီးသီး၏ ဖိတ်ကြားချက်ဖြင့် တရုတ်သို့ သွားရောက်ခဲ့သော အရေးပါသူ ၃၀ ကျော်ကို မေးမြန်းခြင်းဖြင့် သမားရိုးကျရှုထောင့်များမှ ခွဲထွက်တင်ပြနိုင်ရန် ကြိုးစားထားပါသည်။

တရုတ်နိုင်ငံမှ အဖွဲ့အစည်း အသီးသီး၏ ဖိတ်ကြားချက်ဖြင့် တရုတ်သို့ သွားရောက်ခဲ့သော အရေးပါသူ ၃၀ ကျော်ကို မေးမြန်းခြင်းဖြင့် သမားရိုးကျ ရှုထောင့်များမှ ခွဲထွက်တင်ပြနိုင်ရန် ကြိုးစားထားပါသည် ...

တရုတ်နိုင်ငံ၏ အလွှာစုံဆက်ဆံရေးမဟာဗျူဟာနှင့် မြန်မာ၌ရှိသော အကျိုးစီးပွားလိုလားချက်များ

မြန်မာနိုင်ငံ၌ နိုင်ငံရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပြီး နောက်ပိုင်း တရုတ်နိုင်ငံသည် မြန်မာပြည်သူများ၏ နှစ်လိုထောက်ခံမှုကိုရရှိရန် စည်းရုံးသိမ်းသွင်းမှုကိုအားပြုသော (Soft Power) ဖြန့်ကျက်မှုများကို မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း သိသိသာသာ ဆောင်ရွက်လာခဲ့သည်။ မြန်မာနှင့်ဆက်ဆံမှုတွင် အရောင်အသွေး စုံလင်လာပြီး ယဉ်ကျေးမှုဖလှယ်ရေးနှင့် အနုပညာပြပွဲများ၊ အလှူအတန်းများနှင့် လူမှုဖူလုံရေးအစီအစဉ်များ၊ သတင်းမီဒီယာအပေါ် အာရုံစိုက်မှုများ၊ မြန်မာကျောင်းသားများနှင့် အစိုးရဝန်ထမ်းများအား တရုတ်တွင် ပညာသင်ကြားရန် ပညာသင်ဆုပေးခြင်းများ စသဖြင့် နယ်ပယ်စုံ၌ ပါဝင်လာခဲ့သည်။ ယခင်က အစိုးရချင်းသာ အဓိကထားဆက်ဆံရာမှ ပြောင်းလဲလာသော မြန်မာ့နိုင်ငံရေးအခင်းအကျင်းသစ်နှင့် လိုက်လျောညီထွေရှိစေရန် အစိုးရ၊ တပ်မတော်၊ နိုင်ငံရေးပါတီများ၊ အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ ရပ်ရွာခေါင်းဆောင်များ၊ ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များ၊ ပညာရှင်များ၊ သာမန်ပြည်သူလူထုများ စသဖြင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းအလွှာအသီးသီးကို ထိတွေ့ဆက်ဆံလာခဲ့သည်။

တရုတ်၏ အလွှာစုံဆက်ဆံရေးမဟာဗျူဟာတွင် ထင်သာမြင်သာရှိသော အစိတ်အပိုင်းတခုမှာ လေ့လာရေး၊ စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ရေး၊ အပြန်အလှန် အတွေ့အကြုံဖလှယ်ရေး စသည့် ခေါင်းစဉ်အမျိုးမျိုးအောက်၌ မြန်မာ့လူ့အဖွဲ့အစည်း အလွှာအသီးသီးမှ အရေးပါသူများကို တရုတ်နိုင်ငံသို့ အလည်အပတ် ဖိတ်ကြားခြင်းဖြစ်သည်။ (ယခုစာတမ်းတွင် တရုတ်ကွန်မြူနစ်ပါတီ၊ တရုတ်

အစိုးရက ကမကထပြုလုပ်ထားသော အစိုးရမဟုတ်သည့်အဖွဲ့များ ဦးဆောင်စီစဉ်သည့် ခရီးစဉ်များအားလုံးကို ခရီးစဉ်များဟုလည်း ကောင်း၊ ခရီးစဉ်အသီးသီးတွင် ပါဝင်လိုက်ပါသူများကို ပါဝင်သူများ ဟုလည်းကောင်း သုံးနှုန်းသွားမည်။ ထိုခရီးစဉ်များတွင် လက်ရှိအချိန်အထိ ပါဝင်လိုက်ပါခဲ့သူ အရေအတွက် အတိအကျ မသိနိုင်သော်လည်း ၂၀၁၃ ခုနှစ်နောက်ပိုင်း မြန်မာ့ လူ့အဖွဲ့အစည်း အသီးသီးမှ တရုတ်နိုင်ငံသို့ သွားရောက်ခဲ့သူ အနည်းဆုံး ၁၀၀၀ ခန့် ရှိသည်ဟု အင်တာဗျူးမေးမြန်းချက်များအရ သုံးသပ်ရပြီး တရုတ် ဘက်မှသိရသော အချက်အလက်များအရ အများဆုံး ၂၀၀၀ ခန့် ရှိနိုင်သည်ဟု သိရသည်။^၂

မြန်မာနိုင်ငံသည် ၂၀၁၀ ပြည့်နှစ်မှစတင်ကာ ပါတီစုံ ဒီမို ကရေစီစနစ်သို့ ပြောင်းခဲ့သည့်နောက်ပိုင်း၊ အထူးသဖြင့် ၂၀၁၂ ခုနှစ် ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲမှတစ်ဆင့် NLD ပါတီ လွှတ်တော်တွင်း ဝင်ရောက်ခဲ့သည့်နောက်တွင် တရုတ်သည် မြန်မာမှ နိုင်ငံရေးပါတီ များနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံမှုများ စတင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ပါတီချင်း ဆက်ဆံရေးတည်ဆောက်ခြင်းဟူသော ခေါင်းစဉ်အောက်၌ တရုတ် ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏ နိုင်ငံတကာဆက်ဆံရေးဌာနသည် မြန်မာနိုင်ငံမှ နိုင်ငံရေးပါတီများနှင့် ချိတ်ဆက်ပြီး ချစ်ကြည်ရေး၊ အပြန်အလှန် ဖလှယ်လေ့လာရေး ခရီးစဉ်များ၊ စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ရေး စသော ခေါင်းစဉ်များဖြင့် နိုင်ငံရေးပါတီများမှ ခေါင်းဆောင်များ၊ ပါတီအဖွဲ့ဝင်များ၊ ပါတီဝင်လူငယ်များအား တရုတ်သို့ ဖိတ်ကြားခဲ့ သည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုအစီအစဉ်များအောက်တွင် လွန်ခဲ့သော သုံးနှစ်အတွင်းမှာပင် NLD နှင့် ပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေး ပါတီ (USDP) ပါတီတို့မှ ရာချီရှိသောပါတီဝင်များ တရုတ်သို့ သွား

ရောက်ခဲ့ကြသည်။ ထို့အတူ တိုင်းရင်းသားပါတီများကိုလည်း နှစ်စဉ် ဖိတ်ကြားလျက်ရှိရာ တိုင်းရင်းသားပါတီ ၁၅ ခုဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည့် ‘စည်းလုံးညီညွတ်သော တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများမဟာမိတ်အဖွဲ့’မှ အဖွဲ့ဝင်ပေါင်း ၁၀၀ ကျော်ခန့်သည် တရုတ်ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏ ဖိတ်ကြားချက်ဖြင့် တရုတ်သို့သွားရောက်ခဲ့သည်။ ထိုခရီးစဉ်များတွင် တရုတ်နိုင်ငံတွင်းရှိ လူနည်းစုတိုင်းရင်းသားများအပေါ် တရုတ်အစိုးရ၏ အခွင့်အရေးမြှင့်တင်ပေးမှု ဆောင်ရွက်ချက်များကို သွားရောက် လေ့လာခဲ့ရသည်ဟု ခရီးစဉ်တွင် လိုက်ပါခဲ့သူတချို့ကဆိုသည်။^၆

ထို့အတူ တရုတ်-မြန်မာချစ်ကြည်ရေးအသင်း^(၈)၊ တရုတ်နိုင်ငံမှ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများကွန်ရက်^(၉) စသည်တို့သည်လည်း မြန်မာနိုင်ငံမှ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ချိတ်ဆက် ဆောင်ရွက်ကာ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ၊ ရပ်ရွာခေါင်းဆောင်များ၊ ရဟန်းသံဃာများကို

- က တရုတ်-မြန်မာချစ်ကြည်ရေးအသင်း (China Myanmar Friendship Association) သည် တရုတ်-မြန်မာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုမြှင့်တင်ရေးအတွက်ဆောင်ရွက်ရန် တရုတ်က ဦးဆောင်ဖွဲ့စည်းထားသော အဖွဲ့ဖြစ်သည်။ တရုတ်အစိုးရသည် တရုတ်-မြန်မာချစ်ကြည်ရေးအသင်းကို ၁၉၅၂ ခုနှစ်တွင် စတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်နှောင်းပိုင်းတွင် ရပ်ဆိုင်းခဲ့ကာ ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ထိုအသင်းတွင် သံတမန်များ၊ ပညာရှင်များ၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များ၊ ဘာသာရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုနယ်ပယ်မှ ပုဂ္ဂိုလ်များပါဝင်သည်။ အသေးစိတ်သိလိုပါက <http://en.cpaffc.org.cn/content/details28-22389.html> တွင် ဝင်ရောက်လေ့လာနိုင်ပါသည်။
- ခ တရုတ်နိုင်ငံမှ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများကွန်ရက်ကို ၂၀၀၅ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံတော်အဆင့် အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်း တခုအဖြစ် တည်ထောင်ခဲ့သည်။ ထိုအဖွဲ့တွင် ယဉ်ကျေးမှု၊ ကျန်းမာရေး၊ ဆင်းရဲမွဲတေမှုဆိုင်ရာကိစ္စများအပြင် စီးပွားရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် လက်နက်ဗျက်သိမ်းရေး၊ တိုင်းရင်းသားနှင့်ဘာသာရေးကိစ္စများ ဆောင်ရွက်နေသော အဖွဲ့ပေါင်း ၂၀၀ ကျော် ပါဝင်သည်။ အသေးစိတ်သိလိုပါက <http://www.cnie.org.cn/english/Column.asp?ColumnId=30> တွင် ဝင်ရောက်လေ့လာနိုင်ပါသည်။ သတိထားရန်အချက်တခုမှာ ယခုစာတမ်းတွင်ဖော်ပြထားသော တရုတ်နိုင်ငံမှ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများသည် အစိုးရနှင့်နီးကပ်စွာဆက်ဆံမှုရှိခြင်း၊ အစိုးရအား ပံ့ပိုးသည့်လုပ်ငန်းစဉ်အစီအစဉ်များကြောင့် အစိုးရ၏ဦးစီးမှုဖြင့်ဖွဲ့စည်းထားသည့် အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်း (Government Organized Non Governmental Organization) (GONGO) ဟူသောအဓိပ္ပာယ်နှင့် ပိုမိုကိုက်ညီပါသည်။

တရုတ်နိုင်ငံသို့ ဖိတ်ကြားခဲ့သည်။ မြန်မာ-တရုတ်ချစ်ကြည်ရေး အသင်းသည်^(၈) တရုတ်နိုင်ငံမှ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ချိတ်ဆက် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော အသင်းတသင်းဖြစ်ပြီး ထိုအသင်း၏ချိတ် ဆက်မှုဖြင့် တရုတ်နိုင်ငံသို့သွားရောက်ခဲ့သူ ၂၀၀ ကျော်ခန့်ရှိသည်။^၉

ထို့အတူ မြန်မာသတင်းသမားများအား စွမ်းဆောင်ရည် မြှင့်တင်မှုသင်တန်းများ ပြုလုပ်ပေးခြင်း၊ တရုတ်နိုင်ငံအပေါ် ပိုမို နားလည်လာစေရန် လေ့လာရေးခရီးများဖိတ်ကြားခြင်းတို့ ပြုလုပ် ခဲ့သည်။^{၁၀} ဥပမာ-မြန်မာသတင်းသမားများအတွက်အလုပ်ရုံဆွေးနွေး ပွဲများကို ၂၀၁၅ ခုနှစ်မှစတင်ကာ ယူနန်နှင့် ဘေဂျင်းမြို့များတွင် ကျင်းပခဲ့ရာ မြန်မာသတင်းမီဒီယာ ၃၀ မှ သတင်းသမား ၄၀ဦးကျော် တက်ရောက်ခဲ့သည်။^{၁၁} ၂၀၁၇ ခုနှစ် အောက်တိုဘာတွင် ကျင်းပခဲ့ သည့် တရုတ်ကွန်မြူနစ်ပါတီ ၁၉ ကြိမ်မြောက်ကွန်ဂရက်၌ သတင်း ယူရန် မြန်မာသတင်းသမားများအား ဘေဂျင်းသို့ ဖိတ်ကြားခဲ့သည် ဟု ဘေဂျင်းရှိ မြန်မာအသိုင်းအဝိုင်းက ပြောဆိုခဲ့သည်။ တရုတ်သည် မြန်မာသတင်းမီဒီယာများနှင့် ချိတ်ဆက်ခြင်းဖြင့် မြန်မာပြည်သူ လူထုပေါ် စည်းရုံးသိမ်းသွင်းမှုကို အားပြုသော ဖြန့်ကျက်မှုကို အသုံး ပြုကာ၊ မြန်မာပြည်သူလူထု၏ နှစ်လိုမှုကိုရယူပြီး တရုတ်အပေါ် ရှုမြင်ပုံကို ပြန်လည်တည်ဆောက်ရန် ရည်ရွယ်ပုံရသည်။

၂၀၁၁ ခုနှစ်နောက်ပိုင်း မြန်မာနိုင်ငံ၌ တရုတ်ဆန့်ကျင်ရေး စိတ်များ မြင့်တက်လာပြီးနောက်ပိုင်း သတင်းမီဒီယာများသည်

၈ မြန်မာ-တရုတ်ချစ်ကြည်ရေးအသင်း (Myanmar China Friendship Association) သည် တရုတ်နိုင်ငံနှင့် ဆက်ဆံရန် မြန်မာနိုင်ငံမှ ဦးဆောင်ဖွဲ့စည်းထားသောအသင်းဖြစ်သည်။ ထိုအဖွဲ့တွင် သံတမန်ဟောင်းများ၊ ပညာရှင်များ၊ စာရေး ဆရာများနှင့် မြန်မာပြည်ဖွားတရုတ်များ ပါဝင်သည်။ ထိုအသင်းအား မည်သည့်အချိန်တွင် စတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်ကို ထုတ်ပြန်ကြေညာထားသည့် သတင်းအရင်းအမြစ်မတွေ့ရသော်လည်း ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် တရုတ်-မြန်မာချစ်ကြည်ရေး အသင်း (CMFA) မြန်မာနိုင်ငံသို့ လာရောက်လည်ပတ်ခဲ့ပြီးနောက်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်ဟု သုံးသပ်ရသည်။ အသေးစိတ်သိလို ပါက <http://mmnfa.org/> တွင် ဝင်ရောက်လေ့လာနိုင်ပါသည်။

ပြည်သူလူထု၏အမြင်ကို ပုံဖော်ရာတွင် များစွာ သက်ရောက်မှု ရှိကြောင်း တရုတ်က နားလည်သဘောပေါက်ခဲ့သည်။ မြန်မာ သတင်းမီဒီယာများနှင့် သတင်းသမားများ၏ အခန်းကဏ္ဍကို ဦးစားပေးဆောင်ရွက်လာခဲ့သည်။ တရုတ်၏ သတင်းမီဒီယာအပေါ် အသုံးချလာမှုနှင့်သက်ဆိုင်သော ထင်ရှားသည့် ဥပမာတစ်ခုမှာ ဆင်ဟွာသတင်းဌာန၏ မြန်မာဘာသာ အစီအစဉ်ပင်ဖြစ်သည်။ ထိုအစီအစဉ်ကို ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် စတင်ခဲ့သည်။ ထိုအချိန်နောက်ပိုင်း သုံးနှစ်သားသာရှိသေးသော ဆင်ဟွာမြန်မာသတင်းဌာန၏ လူမှု ကွန်ရက် Facebook စာမျက်နှာကို 'Like' ပြုလုပ်သည့်အရေအတွက် သန်း ၃၀ ကျော်ရရှိထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုပမာဏသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပရိသတ်စိတ်ဝင်စားမှု အများဆုံးရရှိထားသည့် ပြည်တွင်းပြည်ပ မီဒီယာများဖြစ်သည့် Eleven Media Group၊ 7 Day၊ VOA မြန်မာပိုင်းအစီအစဉ်၊ BBC မြန်မာပိုင်းအစီအစဉ်၊ RFA မြန်မာပိုင်းအစီအစဉ်၊ DVB ရုပ်သံလိုင်းတို့က လွှင့်တင်ထားသော Facebook စာမျက်နှာတို့ ရရှိထားသည့် 'Like' ပမာဏထက်ပင် များစွာကျော်လွန်နေသည်။ ဆင်ဟွာမြန်မာသတင်းဌာန၏ သတင်း များသည် မြန်မာ စာဖတ်ပရိသတ်များထံ ရောက်ရှိမှု အကန့်အသတ် ရှိနေသေးသော်လည်း သတင်းမီဒီယာကို အသုံးပြု၍ တရုတ်၏ အယူအဆ အမြင်များ ဖြန့်ဝေခြင်းဖြင့် တရုတ်နိုင်ငံအပေါ် မြန်မာ လူထု၏အမြင်ကို ပုံဖော်ရန် ကြိုးစားမှုများရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။

တရုတ်သည် အစိုးရ၊ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဆက်ဆံရေး မြှင့်တင်ခဲ့သည့်နည်းတူ တဖက်တွင်လည်း မြန်မာ့နိုင်ငံ ရေးမှ တပ်မတော်၏အခန်းကဏ္ဍကို ကောင်းစွာသဘောပေါက်ပြီး နွေးထွေးသောဆက်ဆံရေးတရပ်ကို ဆက်လက် ထိန်းသိမ်းခဲ့သည်။ ၂၀၁၀ ပြည့်နှစ် ရွေးကောက်ပွဲအပြီး အရပ်သားအစိုးရ အာဏာကို

လွှဲပြောင်း မယူမီကတည်းကပင် တရုတ် ပြည်သူ့လွတ်မြောက်ရေး တပ်မတော်၊ နိုင်ငံရေးဌာန၏ ဒုတိယ ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ ဒုတိယဗိုလ်ချုပ်ကြီး ကျာထင်အန်း ခေါင်းဆောင်သော ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့သည် တပ်မတော် ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး မင်းအောင်လှိုင်ကို နေပြည်တော်တွင် လာရောက်တွေ့ဆုံခဲ့သည်။ အစိုးရသစ် ဖွဲ့စည်းပြီး မကြာမီ ၂၀၁၁ ခုနှစ် မေလ တွင်လည်း တရုတ်ဗဟိုစစ်ကော်မရှင် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌသည် နေပြည်တော်သို့လာရောက်ကာ ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး မင်းအောင်လှိုင်နှင့်တွေ့ဆုံပြီး နှစ်နိုင်ငံတပ်မတော်များ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ရေး သဘောတူညီချက် ရရှိခဲ့သည်။^၇

၂၀၁၃ ခုနှစ်မှ စတင်ကာ ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး မင်းအောင်လှိုင် သည် တရုတ်နိုင်ငံသို့ သုံးကြိမ် သွားရောက်ခဲ့ပြီး ၂၀၁၇ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာတွင် သွားခဲ့သောခရီးစဉ်၌ နှစ်နိုင်ငံ တပ်မတော်များအကြား မဟာဗျူဟာမြောက်ဆက်ဆံရေးကို ထိန်းသိမ်းထားရန် ဆန္ဒ ရှိကြောင်း တရုတ်ဗဟိုစစ်ကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင် မစ္စတာ လီကျော်ချိန်က ပြောခဲ့သည်။^၈ သတင်းအချက်အလက် အကန့်အသတ်များကြောင့် နှစ်နိုင်ငံတပ်မတော်အချင်းချင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု အခြေအနေ ကိုအတိအကျသိနိုင်ရန်ခက်ခဲသည်။ သို့သော် သိသာသည့်ဥပမာတခု မှာ ၂၀၁၄ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၁၆ ခုနှစ်များတွင် မြန်မာနိုင်ငံသို့ တရုတ် ရေတပ် လာရောက်လည်ပတ်ခြင်းနှင့် ပူးတွဲစစ်ရေးလေ့ကျင့်မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။^၉

**၂၀၁၁ ခုနှစ်နောက်ပိုင်း
မြန်မာနိုင်ငံ၌ တရုတ်ဆန့်ကျင်ရေး
စိတ်များ မြင့်တက်လာပြီးနောက်
သတင်းမီဒီယာများသည်
ပြည်သူလူထု၏အမြင်ကို
ပုံဖော်ရာတွင် များစွာ
သက်ရောက်မှုရှိကြောင်း ...**

တရုတ်နိုင်ငံသည် အလွှာစုံဆက်ဆံရေးမူဝါဒဖြင့် မြန်မာ့နိုင်ငံရေး အခင်းအကျင်းသစ်ကို လိုက်လျောညီထွေအောင် ဆက်ဆံလိုသော ချဉ်းကပ်မှုမျိုးအား ၂၀၁၆ ခုနှစ်မှစတင်ကာ နှစ်စဉ်ပြုလုပ်ခဲ့သော တရုတ်-မြန်မာနှစ်နိုင်ငံ ကာကွယ်ရေးနှင့် နိုင်ငံခြားရေး ဝန်ကြီးဌာနများ ဆွေးနွေးပွဲ (၂+၂)များတွင် မြင်တွေ့နိုင်သည်။^{၁၀}

တရုတ်၏ အလွှာစုံဆက်ဆံရေးမူဝါဒသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေးအခင်းအကျင်းသစ်တွင် အရေးပါလာသည့် အသင်းအဖွဲ့လူပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ‘ကွန်းရို’ (Guanxi) ဟုခေါ်သော အပြန်အလှန်ဆက်ဆံရေးများ တည်ဆောက်ထားခြင်းဖြင့် ၎င်းတို့၏အကျိုးစီးပွားများကို မြှင့်တင်ရန် ပတ်ဝန်းကျင်ကောင်းတခု ဖန်တီးယူခြင်းဖြစ်သည်။ ‘ဆက်ဆံရေးများကို အခြေပြုပြီး အပြန်အလှန်အကျိုးပြုပေါင်းကူးဆက်သွယ်သော ကွန်ရက်များ’ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်လှေ့ရသည့် ‘ကွန်းရို’သည် တရုတ်စီးပွားယဉ်ကျေးမှုတွင် အခြေတည်သော လူမှုဆက်ဆံရေး အယူအဆတခုဖြစ်သည်။

တရုတ်ယဉ်ကျေးမှုတွင် လူ တဦးတယောက်က အခြားသူတဦးတယောက်အား အပြန်အလှန်သဘောကို ရှေးရှု၍ မျက်နှာသာပေးခြင်းဖြင့် ‘ကွန်းရို’ အပြန်အလှန်ဆက်ဆံရေးကို တည်ဆောက်သည်။^{၁၁} ထိုသို့ မျက်နှာသာပေးခြင်းအားဖြင့် တဖက်သားအား အနာဂတ်တွင် ပြန်လည်ကူညီရမည်ဟူသော လူမှုရေးဝတ္တရားကို တည်ဆောက်ခြင်းဖြစ်သည်။ အဆိုပါ လူမှုရေးအရင်းအနှီးများကို အသုံးပြုပြီး သတင်းအချက်အလက်နှင့် အရင်းအမြစ်များရရှိစေခြင်းစသော အထူးအခွင့်အရေးများကို လက်လှမ်းမီရန် ဆောင်ရွက်ကြသည်။^{၁၂} ထိုနည်းဖြင့် မြန်မာ့လူမှုစီးပွားနယ်ပယ်အသီးသီးမှ ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ဆက်ဆံရေးတည်ဆောက်ပြီး အနာဂတ် လူမှုစီးပွားကိစ္စရပ်များ၌ တရုတ်အကျိုးစီးပွားအတွက် အခွင့်အလမ်းများ ဖန်တီးပေးနိုင်

သည်။ တရုတ်၏ လက်ရှိ အလွှာစုံဆက်ဆံရေးများကို လေ့လာရာတွင် လည်း ‘ကွန်းရီ’ တည်ဆောက်ခြင်း လက္ခဏာများကို တွေ့ရှိရသည်။ ‘ကွန်းရီ’၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ အနာဂတ်တွင် မိမိအားအကျိုးပြု နိုင်မည့်သူများနှင့် ဆက်ဆံရေးတည်ဆောက်ခြင်းဖြစ်သည်။ လက်ရှိ တွင်လည်း တရုတ်၏ အလွှာစုံဆက်ဆံရေးဖြင့် ဦးတည်ဆက်ဆံ ခံထားသော မြန်မာမှအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်များသည် အထိုက် အလျောက်ဩဇာရှိသူများ ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဥပမာ- နိုင်ငံရေးပါတီများနှင့်ဆက်ဆံရာတွင် ရွေးကောက်ပွဲ၌ အနည်းဆုံး နေရာတနေရာနိုင်ထားသည့် ပါတီများကိုသာ ဖိတ်ကြားခဲ့သည်ဟု တရုတ် လေ့လာရေးခရီးစဉ်များတွင် လိုက်ပါခဲ့သူ နိုင်ငံရေးပါတီဝင် အချို့က သုံးသပ်သည်။^{၃၇} ခရီးစဉ်သို့ လိုက်ပါခဲ့သူအားလုံးကို မေးမြန်း သိရှိနိုင်ရန် မလွယ်ကူသော်လည်း ကနဦးလေ့လာချက်များအရ ရွေးကောက်ပွဲတွင် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်နေရာ တနေရာမျှ မရ ရှိခဲ့သော ပါတီများကို ဖိတ်ကြားခြင်း မရှိခဲ့ပေ။

တရုတ်၏ အလွှာစုံဆက်ဆံရေးမူဝါဒတွင် ဦးတည်ချက် သုံးခု တွေ့ရသည်။ ပထမဦးတည်ချက်မှာ မြန်မာနိုင်ငံရေးနှင့် လူမှုစီးပွား နယ်ပယ်အသီးသီးရှိ အရေးပါသောသူများနှင့် ဆက်ဆံရေးတည် ဆောက်ကာ တရုတ်၏ပုံရိပ်ကို မြှင့်တင်ခြင်းဖြင့် ၎င်းတို့၏ စီးပွားရေး နှင့် မဟာဗျူဟာမြောက်စီမံကိန်းများ၌ မြန်မာပြည်သူလူထု၏ ထောက်ခံမှုကို ရယူလိုခြင်းဖြစ်သည်။ တရုတ်ခရီးစဉ်များတွင် ပါဝင် သူများ၏ အဖွဲ့အစည်း၊ နေထိုင်ရာဒေသနှင့် နောက်ခံအခြေအနေ များသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင်ရှိသော တရုတ်စီမံကိန်းများ၊ ရပ်ဝန်း လမ်းကြောင်းစီမံကိန်း (Belt and Road Initiative) ကဲ့သို့ အလား အလာရှိသော စီမံကိန်းများနှင့် ဆက်စပ်လျက်ရှိသည်ကိုတွေ့ရသည်။ ဥပမာ- ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် မြစ်ဆုံစီမံကိန်းနှင့် ဆက်စပ်လျက်ရှိသော

ဒေသမှ ရပ်ရွာခေါင်းဆောင်များနှင့် ဘာသာရေးခေါင်းဆောင် ၁၃ ဦးကို တရုတ်နိုင်ငံသို့ဖိတ်ကြားကာ တရုတ်၏ မြစ်ကြောင်းသုံးသွယ် စီမံကိန်းသို့ လိုက်လံပို့ဆောင်ခြင်းဖြင့် တရုတ် ရေအားလျှပ်စစ် စီမံကိန်း အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်နိုင်ခဲ့မှုတို့ကို ပြသခဲ့သည်။ ခရီးစဉ်တွင် ပါဝင်လိုက်ပါခဲ့သူတဦး၏ အဆိုအရ ထိုကဲ့သို့ ပို့ဆောင်ပြသခဲ့သည့် ခရီးစဉ်ပေါင်း များစွာရှိကြောင်း သိရှိရသည်။^{၇၄} ထို့အပြင် ရပ်ဝန်းလမ်းကြောင်းစီမံကိန်းအား ရှင်းလင်းပြသခြင်း၊ စီမံကိန်းသည် တရုတ်အတွက်သာမက စီမံကိန်းတွင်ပါဝင်သော နိုင်ငံများအတွက် အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေမည်ဟူသော အကြောင်းအရာများသည်လည်း ခရီးစဉ်တိုင်းနီးပါးတွင် ပါဝင်နေသည်။^{၇၅} ပြည်နယ်များမှ ဖိတ်ကြားခံရသူအများစုမှာ ကချင်၊ ရခိုင်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်တို့မှ ဖြစ်ပြီး ထိုဒေသများသည် ရပ်ဝန်းလမ်းကြောင်းစီမံကိန်း ဖြတ်သန်းသွားမည့် ပြည်နယ်များဖြစ်သည်ကို တွေ့ရသည်။^{၇၆}

မြန်မာနိုင်ငံရှိအရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့်ဆက်ဆံရာတွင်လည်း တူညီသောရည်မှန်းချက်များကို တွေ့ရသည်။ ရပ်ဝန်းလမ်းကြောင်းစီမံကိန်းကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေရန် တရုတ်အစိုးရက ဦးဆောင်ဖွဲ့စည်းထားသည့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများကွန်ရက်သည် အရှေ့တောင်အာရှရှိ အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့များနှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ကာ စီမံကိန်းအတွက် စည်းရုံးဆွဲဆောင်ခြင်းများ လုပ်ဆောင်လျက်ရှိပြီး ထိုအထဲတွင် မြန်မာနိုင်ငံမှ အဖွဲ့များနှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခြင်းများလည်း ပါဝင်သည်။^{၇၇} အထူးသဖြင့် ယခင်က တရုတ်စီမံကိန်းများအပေါ် မြန်မာလူထု၏ ဆန့်ကျင်မှုများ၌ မြန်မာ့ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများသည် အဓိကအခန်းကဏ္ဍမှ ပါခဲ့သည်ဟူသော ယူဆချက်မျိုး တရုတ်မူဝါဒချမှတ်သူများ၊ ပညာရှင်များထံတွင်ရှိနေသည်။^{၇၈} သို့ဖြစ်ရာ မြန်မာနိုင်ငံရှိ အစိုးရမဟုတ်သော

အဖွဲ့များ၊ အရပ်ဘက်အဖွဲ့စည်းများ၊ တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံခြင်းဖြင့် အလားတူအဖြစ်မျိုးအား ရှောင်ရှားနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းခြင်းဖြစ်သည်။

ဒုတိယအနေဖြင့် တရုတ်နိုင်ငံ၏ အလွှာစုံဆက်ဆံရေးသည် သိသာထင်ရှားသော စီးပွားရေးနှင့် ဗျူဟာမြောက်စီမံကိန်းများကိုဦးတည်ခဲ့သည့် အပြင် နိုင်ငံရေး ရည်ရွယ်ချက်များလည်းရှိနေသည်။ တရုတ်ကွန်မြူနစ်

ပါတီ၏ ၁၉ ကြိမ်မြောက် ပါတီကွန်ဂရက်တွင် သမ္မတ ရှီကျင့်ဖျင်က တရုတ်၏ နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေးပုံစံသည် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများအတွက် အလျင်အမြန် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို ဖော်ဆောင်နိုင်သကဲ့သို့ နိုင်ငံရေးအရ လွတ်လပ်မှုကိုလည်း ထိန်းသိမ်းထားနိုင်မည့် လမ်းကြောင်းသစ် တခုဖြစ်သည်ဟု ဆိုထားသည်။^၉ တရုတ်သည် စီးပွားရေးအရ အောင်မြင်မှု ရလာသည့်အလျောက် ၎င်းတို့၏ စီးပွားရေးနှင့် နိုင်ငံရေးစနစ်များအပေါ် ယုံကြည်မှုများကို ပိုမို ထုတ်ဖော်ပြသလာသည်။^{၁၀} ဥပမာ- မြန်မာနိုင်ငံမှ နိုင်ငံရေးပါတီများ၊ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများအား ဖိတ်ခေါ်ခဲ့သော လေ့လာရေးခရီးစဉ်များတွင် တရုတ်၏ နိုင်ငံရေးယဉ်ကျေးမှုများ၊ လူမှုရေးစံနှုန်းများကိုလည်း ထည့်သွင်းလေ့လာစေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုဆောင်ရွက်ချက်များသည် မည်သည်ကိုဦးတည်သည်ဟု အတိအကျ ထောက်ပြရန် ခက်ခဲသည်။ သို့သော် မြန်မာနိုင်ငံမှ တိုင်းရင်းသားများကို တရုတ်က ဖိတ်ခေါ်ပြီး တရုတ်နိုင်ငံမှ လူနည်းစုတိုင်းရင်းသားများ၏ အခွင့်

**တရုတ်၏
အလွှာစုံဆက်ဆံရေးဖြင့်
ဦးတည်ဆက်ဆံခံထားသော
မြန်မာ့အဖွဲ့အစည်းများနှင့်
ပုဂ္ဂိုလ်များသည်
အထိုက်အလျောက်ဩဇာရှိသူများ
ဖြစ်နေသည်ကိုတွေ့ရသည် ...**

အရေးအပေါ် ဆောင်ရွက်နေပုံများအား ပြသခြင်းဖြင့် လူနည်းစု တိုင်းရင်းသားများ၏ လူမှုစီးပွားအခွင့်အရေးများအား ဦးစားပေး ဆောင်ရွက်သည့် တရုတ်ပုံစံတခုအား ပြသလိုခြင်းဖြစ်နိုင်သလား ဟူသော စဉ်းစားချက်မျိုးလည်း ထွက်ပေါ်ခဲ့သည်။ နိုင်ငံရေးအရ ဗဟို ချုပ်ကိုင်မှုရှိပြီး လူနည်းစုတိုင်းရင်းသားများအပေါ် ဦးစားပေး ဆောင်ရွက်သည့် စနစ်မျိုးဖြစ်သည်။^၂ မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြေစမ်းခရမ်း ပျိုးနေသော အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလတွင် တရုတ်သည် မြန်မာ နိုင်ငံမှ အရေးပါသူများ၊ နိုင်ငံရေးပါတီများ၊ မူဝါဒချမှတ်သူများနှင့် နီးကပ်စွာ ထိတွေ့ဆက်ဆံခြင်းအားဖြင့် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံတခုတွင် ၎င်းတို့၏ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးပုံစံအား ဝေမျှရန် အခွင့်အလမ်းများ ဖွင့်ပေးလိုက်သည်။

နောက်ဆုံးတချက်မှာ တရုတ်၏ အလွှာစုံဆက်ဆံရေးသည် မြန်မာရှိ အကျိုးစီးပွားများထက်ပိုသော ဦးတည်ချက်များ ရှိနေသည် ကို လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။ ထိုဦးတည်ချက်ကို ပြသနေသော အကြောင်းအရာနှစ်ရပ်ရှိသည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ် နှစ်ဆန်းပိုင်းတွင် တရုတ်နိုင်ငံမှ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းတခု၏ဖိတ်ကြားချက် အရ မြန်မာနိုင်ငံမှ လူသိများသော အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်း ၁၅ ခု၏ ကိုယ်စားလှယ်များ တရုတ်သို့ ရက်သတ္တနှစ်ပတ်ကြာ လေ့လာရေး သွားရောက်ခဲ့သည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ် ဇွန်လတွင် နယ်သာလန်အခြေစိုက် နိုင်ငံတကာခုံရုံးက ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံမှ တင်သွင်းထားသည့် တရုတ်နှင့် ရေပိုင်နက်အငြင်းပွားမှုအပေါ် ဖိလစ်ပိုင်အား အနိုင်ပေးခဲ့သည်။ အဆိုပါဆုံးဖြတ်ချက်အပေါ် တရုတ်ဘက်က လက်ခံခြင်းမရှိခဲ့ပေ။ ထိုဖြစ်စဉ်အပြီး၌ တရုတ်သို့သွားရောက်ခဲ့သော မြန်မာနိုင်ငံမှ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများအား ဆက်သွယ်ကာ ထိုအရေးကိစ္စ၌ မြန်မာ့အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများက တရုတ်နှင့်အတူ ရပ်တည်ပါ

ကြောင်း ကြေညာချက်ထုတ်ရန် တောင်းဆိုခဲ့သည်။^{၂၂} သို့သော် မြန်မာ့အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများက ထိုတောင်းဆိုချက်ကို တုံ့ပြန်ခြင်းမရှိခဲ့ပေ။ ဒုတိယတချက်မှာ ၁၉ ကြိမ်မြောက် ကွန်မြူနစ်ပါတီ ကွန်ဂရက် မစတင်မီနှင့် ကျင်းပပြီးချိန်များတွင် တရုတ်ကွန်မြူနစ်ပါတီက ၎င်းတို့နှင့် ဆက်ဆံရေးတည်ဆောက်ထားသည့် မြန်မာနိုင်ငံမှ နိုင်ငံရေးပါတီများအား ဂုဏ်ပြုသဝဏ်လွှာများ ရေးသားပေးပို့ရန် ပန်ကြားခဲ့သည်။^{၂၃} ညီလာခံအပြီး၌ နိုင်ငံတကာရှိ နိုင်ငံရေးပါတီများနှင့် အဖွဲ့အစည်းများထံမှ ဂုဏ်ပြုသဝဏ်လွှာပေါင်း ၄၀၀ ကျော်ရရှိခဲ့ကြောင်း တရုတ်ကွန်မြူနစ်ပါတီက ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့သည်။ ထိုအချက်များက တရုတ်နိုင်ငံသည် ပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာစာမျက်နှာတွင် ၎င်းတို့၏လိုလားချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန် အလွှာစုံဆက်ဆံရေးအား အသုံးပြုနိုင်ကြောင်း ညွှန်ပြနေသည်။

မြန်မာ၏ ပြည်တွင်းပကတိအခြေအနေများက ဖန်တီးပေးထားသော အခွင့်အလမ်းများ

၂၀၁၅ ခုနှစ် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲတွင် NLD ပါတီသောင်ပြိုကမ်းပြိုအနိုင်ရပြီးနောက် ဒီမိုကရေစီနှင့် လူ့အခွင့်အရေးတို့၏ ပြယုဂ်တခုဖြစ်သော ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် ဦးဆောင်သည့် အစိုးရဖြစ်လာသည်။ NLD ပါတီ ဦးဆောင်သော အစိုးရသည် တရုတ်နှင့် အနောက်နိုင်ငံများအကြား အပြန်အလှန်ထိန်းညှိပြီး တရုတ်၏ လွှမ်းမိုးနိုင်မှုကို လျော့ချနိုင်လိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ခဲ့ကြသည်။^{၂၄} သို့သော် အစိုးရသက်တမ်း နှစ်နှစ်နီးပါးကြာပြီးနောက် မြန်မာသည် တရုတ်နှင့် ပိုမိုနီးစပ်သွားခဲ့သည်ဟု နိုင်ငံရေး လေ့လာသုံးသပ်သူများနှင့် သတင်းမီဒီယာများက ထောက်ပြခဲ့ကြသည်။^{၂၅}

၂၀၁၃ ခုနှစ်က တရုတ်နိုင်ငံပိုင်ကုမ္ပဏီ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံထားသော အငြင်းပွားဖွယ် လက်ပံတောင်းတောင်စီမံကိန်းကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရန် ထောက်ခံခဲ့သည့် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ ဆုံးဖြတ်ချက်က တရုတ်နှင့်ပတ်သက်ပြီး သူ၏ လက်တွေ့ကျသော စဉ်းစားပုံကိုတွေ့ရသည်။ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်တွင် စီမံကိန်းရပ်နားစေပါက နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများ စိတ်ပျက်သွားစေနိုင်ခြင်း၊ တရုတ်နှင့်ဆက်ဆံရေး ပိုမိုတင်းမာလာစေနိုင်ခြင်း စသော အချက်များ ထည့်သွင်းစဉ်းစားခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။^{၂၆} ထိုအချိန်မှစတင်ကာ အိမ်နီးချင်းများဖြစ်သော မြန်မာ-တရုတ်ဆက်ဆံရေး ကောင်းမွန်ရန် အရေးကြီးကြောင်း ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်က ပြောဆိုလေ့ရှိသည်။^{၂၇} နိုင်ငံတော်၏ အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ်ရာထူး ထမ်းဆောင်ပြီး နောက်ပိုင်းတွင်လည်း တရုတ်နှင့်ပတ်သက်သော ထိုအမြင်အား ဆက်လက်ကိုင်စွဲခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။^{၂၈} NLD ဦးဆောင်သော အစိုးရ၏ နိုင်ငံခြားရေးမူဝါဒ၌ တရုတ်သည် အရေးပါသောနေရာတွင် ရှိနေသည်ဟု သုံးသပ်ရသည်။ ထိုသို့ သုံးသပ်ရသည့် အကြောင်းရင်း တခုမှာ နိုင်ငံခြားဆောင်ရွက်မှုများနှင့် အစိုးရ အဆင့်မြင့်တာဝန်ရှိသူများ၏ အပြန်အလှန်ခရီးစဉ်များကြောင့်ဖြစ်သည်။ တဖက်စာမျက်နှာတွင် ဖော်ပြထားသော ပုံများသည် ၂၀၁၆ ခုနှစ် ဧပြီလမှ ၂၀၁၇ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလအထိ နိုင်ငံတော်၏အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ် သွားခဲ့သော နိုင်ငံခြားခရီးစဉ်များနှင့် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံကြီးများမှ အကြီးတန်းအရာရှိများအား မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် လက်ခံတွေ့ဆုံခဲ့သော အကြိမ်အရေအတွက်များဖြစ်သည်။ ထိုအချက်အလက်များမှာ မြန်မာအစိုးရ တရားဝင်ထုတ်ပြန်ထားသော သတင်းများအပေါ် ကိုးကားပြီး စာရင်းပြုစုထားခြင်းဖြစ်သည်။ အချက်အလက်များအရ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် တရုတ်နိုင်ငံမှ အကြီးတန်းအရာရှိများ

အား လက်ခံတွေ့ဆုံခဲ့သော အကြိမ်အရေအတွက်သည် အခြားနိုင်ငံများထက် ပိုများသည်ကို တွေ့ရသည်။^{၂၉} တရုတ်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး မစ္စတာဝမ်ယီသည် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးအဖြစ် ပထမဆုံး လက်ခံတွေ့ဆုံခဲ့သူဖြစ်သည်။ ထို့အတူ တရုတ်နိုင်ငံသည် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် အစိုးရအဖွဲ့ကိုဦးဆောင်ပြီးနောက် နိုင်ငံတော်အဆင့်အနေဖြင့် အာဆီယံပြင်ပ ပထမဆုံးသွားရောက်ခဲ့သော နိုင်ငံဖြစ်သည်။ ထိုတွေ့ ရှိချက်တခုတည်းဖြင့် NLD ဦးဆောင်

ပုံ(၂) နိုင်ငံတော်၏ အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံကြီးများမှ အကြီးတန်းအရာရှိများ မြန်မာနိုင်ငံ၌ တွေ့ဆုံခဲ့သောအကြိမ်အရေအတွက် (၂၀၁၆ ဧပြီမှ ၂၀၁၇ နိုဝင်ဘာအထိ)

မူရင်းမြစ် ။ နိုင်ငံတော်၏ အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးမှ တက်တက်ပတ်ပတ်

သောအစိုးရ၏နိုင်ငံခြားရေးမူဝါဒသည် တရုတ်နိုင်ငံအား မျက်နှာသာပေးထားသည်ဟု ကောက်ချက်ချရန် မလုံလောက်သော်လည်း အခြားနိုင်ငံများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက တရုတ်နှင့် ပိုမိုနီးကပ်သော ဆက်ဆံရေးများ ရှိနေခဲ့သည်ကို တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။

ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် တရုတ်နှင့် ဆက်ဆံရာတွင် ဘေဂျင်းအစိုးရ မကျေမနပ်ဖြစ်စေမည့် အပြုအမူမျိုးကို သတိကြီးစွာထားပြီး ရှောင်

ရှားခဲ့သည်။ တရုတ်သို့ အလည်အပတ်သွားရောက်သည့် ခရီးစဉ်တိုင်းတွင် တရုတ်နိုင်ငံနှင့်ပတ်သက်ပြီး ထိလွယ်ရှလွယ်ဖြစ်သည့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာများကို ဆွေးနွေးရန် ရှောင်ရှားခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ၂၀၁၆ ခုနှစ် ဩဂုတ်လတွင် သွားရောက်ခဲ့သော ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ခရီးစဉ်အတွင်း နှစ်နိုင်ငံထုတ်ပြန်ခဲ့သော ကြေညာချက်တွင် တရုတ်အရေးနှင့်ပတ်သက်ပြီး မြန်မာ၏ ရပ်တည်ချက် အပြောင်းအလဲဖြစ်ခဲ့သည်ကို သုံးသပ်သူများက ထောက်ပြခဲ့ကြသည်။ ထိုထုတ်ပြန်ချက်တွင် မြန်မာသည် တရုတ်တနိုင်ငံတည်းမူဝါဒကို လက်ခံသည်၊ ထိုင်ဝမ်အရေး၊ တိဘက်အရေးနှင့် ရှင်းကျန်းအရေးများတွင် တရုတ်၏ရပ်တည်ချက်ကို နားလည်ထောက်ခံသည်ဟု ဖော်ပြခဲ့သည်။ ကန့်လန့်ကာနောက်ကွယ်မှ ဆွေးနွေးချက်များကို လက်လှမ်းမမီသော်လည်း ထိုကြေညာချက်သည် တိဘက်နှင့် ရှင်းကျန်းအရေး၌ ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် မြန်မာသည် တရုတ်၏ ရပ်တည်ချက်ကို ထောက်ခံသည်ဟု ကြေညာ

**NCA စာချုပ်တွင်
ပါဝင်ခြင်းမရှိသေးသည့်
လက်နက်ကိုင်အများစုသည်
တရုတ်-မြန်မာနယ်စပ်တွင်
အခြေစိုက်လျက်ရှိသဖြင့်
ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်း
အောင်မြင်စေရန် တရုတ်၏ ...**

ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုကြောညာချက်၌ မြန်မာသည် တရုတ်၏ ရပ်ဝန်းလမ်းကြောင်း မဟာဗျူဟာစီမံကိန်းနှင့် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်-တရုတ်-အိန္ဒိယ-မြန်မာ စီးပွားရေးစင်္ကြံလမ်းကို ထောက်ခံကြိုဆိုခဲ့သည်။^{၁၀} ထို့အတူ ၂၀၁၇ ခုနှစ် မေလတွင်ကျင်းပသော ရပ်ဝန်းလမ်းကြောင်း ထိပ်သီးဆွေးနွေးပွဲသို့ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ကိုယ်တိုင် တက်ရောက်ခဲ့သည်။^{၁၁} ဤအချက်အလက်များကိုကြည့်ခြင်းဖြင့် တရုတ်၏ အကျိုးစီးပွားနှင့် စိုးရိမ်မှုများကို မြန်မာက သတိကြီးစွာထား၍ ကိုင်တွယ်နေရကြောင်း ပေါ်လွင်နေသည်။

မြန်မာအစိုးရ၏ သတိကြီးစွာထားပြီး ဆောင်ရွက်နေမှုက မြန်မာ၏ ငြိမ်းချမ်းရေး၊ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးများ၌ ထည့်သွင်းစဉ်းစားထားသော တရုတ်၏ အခန်းကဏ္ဍကြီးမားပုံကို ပေါ်လွင်စေသည်။ နှစ်ပေါင်း ၆၀ ကျော် သက်တမ်းရှိသော ပြည်တွင်းစစ်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးကြိုးပမ်းမှုများသည် မြန်မာအစိုးရအဆက်ဆက် ကြုံတွေ့ခဲ့ရသော စိန်ခေါ်မှုဖြစ်သည်။ သမ္မတ ဦးသိန်းစိန်အစိုးရသည် ၂၀၁၁ ခုနှစ်မှစတင်ကာ ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သော်လည်း ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သော တနိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာအရ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူစာချုပ် (NCA) တွင် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့စွဲသောပါဝင်လက်မှတ်ထိုးခဲ့သည်။ ထိုအခြေအနေအရ မြန်မာနိုင်ငံတွင်ရှိနေသော တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အင်အားစုအားလုံး၏ ၈၀ ရာခိုင်နှုန်းသော အင်အားစုများသည် NCA စာချုပ်၏ အပြင်ဘက်တွင်သာ ရှိနေခဲ့သည်။^{၁၂} NLD ဦးဆောင်သောအစိုးရ တာဝန်ယူပြီးနောက် ၂၁ ရာစုပင်လုံပြည်ထောင်စုငြိမ်းချမ်းညီလာခံ ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်များကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ လက်ရှိအချိန်အထိ ၂၁ ရာစုပင်လုံ ပြည်ထောင်စုငြိမ်းချမ်းညီလာခံ အစည်းအဝေး

နှစ်ကြိမ်ကျင်းပခဲ့ပြီး ထိုနှစ်ကြိမ်စလုံးတွင် ညီလာခံမတိုင်မီ တရုတ်သို့
ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် သွားရောက်ခဲ့ခြင်းများရှိသည်။ ထိုခရီးစဉ်
များ၌ မြန်မာ့ငြိမ်းချမ်းရေးတွင် အပြုသဘောဆောင်ပါဝင်ကူညီရန်
တရုတ်သမ္မတ ရှီကျင့်ဖျင်အား တိုက်တွန်း တောင်းဆိုခဲ့သည်ဟု
သတင်းမီဒီယာများက ဖော်ပြခဲ့သည်။^{၃၃} NCA စာချုပ်တွင် ပါဝင်ခြင်း
မရှိသေးသည့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အများစုသည် တရုတ်-
မြန်မာနယ်စပ်တွင် အခြေစိုက်လျက်ရှိသဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်း
အောင်မြင်စေရန် တရုတ်၏အရေးပါမှုကို NLD အစိုးရက အလေး
ပေး စဉ်းစားပုံရသည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်အပြင် သန်း ၅၀ ကျော်သော မြန်မာ
ပြည်သူတို့အတွက် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှုများ ဖော်ဆောင်ပေးရန်မှာ
လည်း အစိုးရအတွက် အရေးပါသောတာဝန်တခုဖြစ်သည်။ စီးပွား
ရေး အလားအလာကောင်းများစွာရှိသည့်တိုင် အခြေခံအဆောက်အဦ
လိုအပ်ချက်များအပါအဝင် အခြား အကြောင်းအရာများစွာကြောင့်
မြန်မာနိုင်ငံ၌ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများမှာ သိသာထင်ရှားသော
တိုးတက်မှုမရှိခဲ့ပေ။^{၃၄} ၂၀၁၅ ခုနှစ် ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးဖိုရမ်၏ ကမ္ဘာလုံး
ဆိုင်ရာယှဉ်ပြိုင်နိုင်မှုအစီရင်ခံစာ (World Economics Forum's
Global Competitiveness Report 2015-2016) အဆင့်သတ်မှတ်ချက်
အရ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြေခံအဆောက်အဦ အဆင့်အတန်းသည်
နိုင်ငံပေါင်း ၁၄၀ အနက် ၁၃၁ နေရာတွင် ရှိနေသည်။^{၃၅} အာရှ
ဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ် (ADB) ၏အဆိုအရ မြန်မာနိုင်ငံမှ ၆၅ ရာခိုင်နှုန်း
သော လူဦးရေသည် လျှပ်စစ်မီးမရရှိသေးသည့်နည်းတူ လူဦးရေ၏
ထက်ဝက်ကျော်သည် ကောင်းမွန်သော လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးကို
လက်လှမ်းမမှီနိုင်သေးပေ။^{၃၆} မြန်မာ့ စွမ်းအင်၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး၊
ဆက်သွယ်ရေးကဏ္ဍများရှိ လိုအပ်ချက်များကိုဖြည့်ဆည်းရန် ၂၀၁၇

ခုနှစ်မှ ၂၀၃၀ ပြည့်နှစ်များအတွင်း အမေရိကန် ဒေါ်လာ ၁၂၀ ဘီလီယံခန့် လိုအပ်လိမ့်မည်ဟု ADB ၏ အစီရင်ခံစာတစ်ခုတွင် ခန့်မှန်းတွက်ချက်ထားသည်။^၇ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးနှင့် လျှပ်စစ်စွမ်းအင်များသည် မြန်မာပြည်သူလူထု၏ဘဝ ပိုမို တိုးတက်ကောင်းမွန်လာစေရန် အစိုးရ ကျော်လွှားရမည့် အဓိကစိန်ခေါ်မှုနှစ်ရပ် ဖြစ်နေကြောင်း ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်က ပြောကြားထားသည်။^၈ အခြေခံအဆောက်အအုံများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အဓိက စီမံကိန်းတစ်ခုဖြစ်သော ရပ်ဝန်းလမ်းကြောင်းစီမံကိန်းသည် မြန်မာနိုင်ငံမှ မူဝါဒချမှတ်သူများအတွက် အခွင့်အလမ်းတစ်ခုအဖြစ် ရှိနေသည်။ ၂၀၁၇ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် တရုတ်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ဝမ်ယိက တရုတ်နိုင်ငံ ရွှေလီမှ မန္တလေးမြို့ကိုဖြတ်ပြီး ကျောက်ဖြူနှင့် ရန်ကုန်တို့အား ဆက်သွယ်မည့် တရုတ်-မြန်မာ စီးပွားရေးစင်္ကြံလမ်းကို ဖောက်လုပ်ရန်တင်ပြခဲ့ရာ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်က ထိုစီမံကိန်းသည် မြန်မာ၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးလိုအပ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီကြောင်း ပြောကြားခဲ့သည်။^၉ သို့သော် စီမံကိန်းကြီးများဖော်ဆောင်ရုံမျှဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို အထောက်အပံ့ ဖြစ်စေနိုင်သည်ဟူသော စဉ်းစားချက်သည် အငြင်းပွားဖွယ် ဖြစ်နေသည်။ ယခင်ကရှိခဲ့သောဥပမာများအရ ကျောက်ဖြူ-ကူမင်း ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းကြောင့် စစ်မက်ဖြစ်ပွားနေသော တိုင်းရင်းသားဒေသများတွင် စစ်အင်အားချဲ့ထွင်ခြင်းများ၊ တာပီနီရေအား လျှပ်စစ်စီမံကိန်းကို အကြောင်းပြုပြီး လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများ ပြန်လည်ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည် သတိချပ်ရမည်ဖြစ်သည်။

ထို့အပြင် မြန်မာ့လူ့အခွင့်အရေး အခြေအနေများအပေါ် နိုင်ငံတကာ၏ဝေဖန်မှုများ ဖြစ်စေခဲ့ပြီး ၂၀၁၇ ခုနှစ် နှောင်းပိုင်းတွင် အကြီးအကျယ် ဂယက်ရိုက်ခဲ့သည့် ရခိုင်ပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းမှ

ပဋိပက္ခများကလည်း မြန်မာအစိုးရ၏ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး ပြုပြင်
ပြောင်းလဲမှုများအပေါ် ပိုမိုရှုပ်ထွေးစေခဲ့သည်။ နှစ်ပေါင်း ၅၀ ကျော်
အတွင်း ပထမဆုံး အရပ်သားအစိုးရထံ အာဏာလွှဲပြောင်းပြီး
လပိုင်အကြား၌ နိုင်ငံတကာအသိုက်အဝန်းတွင် မြန်မာ၏ပုံရိပ်သည်
ဒီမိုကရေစီမျှော်လင့်ချက်တခုအဖြစ် ရှိနေရာမှ လူမျိုးရေးသုတ်သင်မှု
၏ ဥပမာတခုအဖြစ် ပြောင်းလဲသွားခဲ့သည်။^{၇၀} ၂၀၁၇ ခုနှစ် ဩဂုတ်
လတွင် ရခိုင်ပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းရှိ အစိုးရရဲကင်းများကို ဝင်ရောက်
တိုက်ခိုက်ခဲ့သော ရိုဟင်ဂျာကယ်ဆယ်ရေးတပ် (ARSA) ၏ တိုက်
ခိုက်မှုများကို တုံ့ပြန်သည့်အနေဖြင့် မြန်မာ့တပ်မတော်က ဆောင်
ရွက်ခဲ့သော နယ်မြေရှင်းလင်းမှုများ၌ လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှု
များရှိနေသည်ဟူသော ဝေဖန်ထောက်ပြမှုများအကြားတွင် နိုင်ငံ
တကာဖိအားများကို မြန်မာနိုင်ငံ ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသည်။

ထိုအခြေအနေမျိုးတွင် တရုတ်သည် မြန်မာအား သံတမန်
ရေးရာအရ အကာအကွယ်ပေးခဲ့ပြီး မြန်မာအပေါ် ကုလသမဂ္ဂ၏
ဖိအားပေးမှုများကို ကာကွယ်တားဆီးခုခံပေးသည့် မဟာမိတ်တဦး
အဖြစ် ပြန်လည် ထွက်ပေါ်လာခဲ့သည်။^{၇၁} တချိန်တည်းမှာပင် ၂၀၀၇
ခုနှစ်နောက်ပိုင်း ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် ၂၀၁၇ ခုနှစ် စက်တင်
ဘာလတွင် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂလုံခြုံရေးကောင်စီ၌ မြန်မာနိုင်ငံမှ
လူ့အခွင့်အရေးကိစ္စများအပေါ် ပြန်လည်ဆွေးနွေးမှု ပေါ်ပေါက်ခဲ့
သည်။ ဘင်္ဂါလီ(ရိုဟင်ဂျာ)အကျပ်အတည်းကို ဖြေရှင်းရန် နိုင်ငံ
တကာ၏ ဖိအားပေးမှုများကို ရင်ဆိုင်ရာ၌ ကုလသမဂ္ဂတွင် ဗီတို
အာဏာရရှိထားသည့် တရုတ်နိုင်ငံက မြန်မာအပေါ်တွင် သြဇာ
လွှမ်းမိုးမှု ပြန်လည်ရှိစေရန် အခွင့်အလမ်းတခု ဖြစ်လာသည်။^{၇၂}

NLD ပါတီ ဗဟိုအတွင်းရေးမှူးအဖွဲ့ဝင် ဦးဝင်းထိန်က နိုင်ငံ
တကာဖိအားများကြောင့် တရုတ်နှင့်မြန်မာ ပိုမို နီးကပ်သွားစေခဲ့

သည်ဟု ပြောကြားခဲ့သည်။^{၉၃} သို့ဖြစ်ရာ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပကတိ ပြည်တွင်းရေးအခြေအနေများအပြင် မြန်မာအစိုးရ၏ နိုင်ငံတကာ ဆက်ဆံရေး အတွေ့အကြုံနယ်ပယ်နှင့် သမားရိုးကျလမ်းစဉ်များမှ ဖောက်ထွက်နိုင်မှုမရှိခဲ့ခြင်းများကြောင့် မြန်မာသည် တရုတ်နှင့် ပြန်လည်နီးစပ်သွားခဲ့သည်။

အဆုံးသတ်အနေဖြင့် ထပ်မံဖြည့်စွက်ရလျှင် မြန်မာပြည်သူ များ၏ တရုတ်နှင့်ပတ်သက်သော ရှုမြင်ပုံများ ပြောင်းလဲလာခြင်း ကလည်းတရုတ်၏အကျိုးစီးပွားများကိုအထောက်အကူပြုနေသည်။ NLD ဦးဆောင်သောအစိုးရအပေါ် ပြည်သူများကထားရှိသော ယုံကြည်ကိုးစားမှုကလည်း တရုတ်-မြန်မာဆက်ဆံရေး ပိုမိုနီးကပ် လာစေရန် အထောက်အကူပြုနေပြန်သည်။ တပ်မတော်အစိုးရ လက်ထက်တွင် တရုတ်၏ မြန်မာအစိုးရအပေါ် အားပေးထောက်ခံမှု များသည် မြန်မာပြည်သူတို့၏ အကျိုးစီးပွားနှင့် ဆန့်ကျင်နေသဖြင့် မြန်မာပြည်သူအများစု မနှစ်သက်ကြပေ။ သို့သော် ထိုအမြင်များ သည် လက်ရှိအစိုးရလက်ထက်တွင် ပြောင်းလဲသွားခဲ့သည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းတွင်ဖြစ်ခဲ့သော ပြဿနာများ၌ မြန်မာ အစိုးရ၏ရပ်တည်ချက်အား တရုတ်၏ ထောက်ခံကာကွယ်ပေးမှု သည် အပြန်အလှန်အားဖြင့် မြန်မာပြည်သူများ၏ ထောက်ခံကြိုဆိုမှု ကို ရရှိခဲ့သည်။ ကုလသမဂ္ဂတွင် တရုတ်၏ မိတ်ဆွေကောင်းပီသစွာ ရပ်တည်မှုကို ကျေးဇူးတင်ကြောင်း ပြောကြားသည့် စာများကို မြန်မာမိတ်ဆွေတချို့က သူ့ထံ ပေးပို့ခြင်းများရှိခဲ့သည်ဟု တရုတ် နိုင်ငံမှ ပညာရှင်တဦးက ပြောကြားခဲ့သည်။^{၉၄} ပြည်သူလူထု၏ သဘောထားများကို စနစ်တကျ ကောက်ယူထားသော စစ်တမ်းများ မရှိဘဲ အတိအကျသုံးသပ်ရန်ခက်ခဲသော်လည်း လူမှုကွန်ရက်များမှ တုံ့ပြန်ပုံများကိုလေ့လာခြင်းဖြင့် ယေဘုယျအခြေအနေတခုကို

မြင်တွေ့နိုင်ပါသည်။ VOA သတင်းဌာန မြန်မာပိုင်းအစီအစဉ်၏ Facebook စာမျက်နှာတွင် ဖော်ပြထားသည့် သတင်းတပုဒ်ကို ဥပမာထားကြည့်နိုင်ပါသည်။ အဆိုပါသတင်းမှာ မြန်မာ့အရေး တရုတ်၏ရပ်တည်ချက်ကို တရုတ်နိုင်ငံ၏ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူက ပြောဆိုသော အကြောင်းအရာတရပ်ဖြစ်ပြီး ထိုသတင်းအောက်၌ တရုတ်၏ မိတ်ဆွေကောင်းပီသမှုနှင့် မြန်မာအစိုးရအပေါ် အားပေး ထောက်ခံမှုကို ကျေးဇူးတင်ကြောင်း ချီးကျူးပြောကြားထားသည့် မှတ်ချက်ပေါင်းများစွာ တွေ့ရသည်။ မှတ်ချက်အားလုံးသည် အပြု သဘောမဆောင်သော်လည်း ၉၀ ရာခိုင်နှုန်းကျော်မှာ တရုတ်အား အကောင်းမြင်ကြသည်ကို တွေ့ရသည်။^{၇၅}

မြန်မာ့ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးရေးတွင် တရုတ်၏အခန်းကဏ္ဍနှင့် သက်ရောက်နိုင်မှုများ

တရုတ်၏ အလွှာစုံဆက်ဆံရေးနှင့် လူထုအား ဦးတည် ဆက်ဆံလာမှုများကို ဤစာတမ်းအတွက် အင်တာဗျူးခွဲသူအများစုက ကြိုဆိုခဲ့ပြီး၊ တရုတ်၏ စီးပွားရေး အလျင်အမြန်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများ၊ တရုတ်လူနည်းစုတိုင်းရင်းသားများ၏ လူမှုစီးပွား တိုးတက်စေရန် ပံ့ပိုးမှုများအပေါ် အားကျမှုများကို ဖော်ပြခဲ့သည်များလည်း ရှိသည်။ ထို့အပြင် ခရီးသို့လိုက်ပါခွဲသူအများစုသည် ၎င်းတို့၏ခရီးစဉ်အား စီစဉ်ခဲ့သူများ၏ ဧည့်ဝတ်ပျူငှာမှုများကို အထူးတလည် အသိအမှတ်ပြု ပြောဆိုခဲ့သည်။ ထိုသို့ပြောဆိုမှုသည် တရုတ်နိုင်ငံ၏ ‘ကွန်းရှီ’ ယဉ်ကျေးမှုနှင့်နီးစပ်သည့် မြန်မာလူမျိုးတို့၏ အားနာတတ်သောစိတ်ဓာတ်ကို ထင်ဟပ်လျက်ရှိသည်။ အားနာတတ်မှုသည် မြန်မာ့လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် အမြစ်တွယ်နေသည့် လူမှုရေးယဉ်ကျေးမှုတခုဖြစ်သည်။ အားနာခြင်းဆိုသည်ကို တခြားသူများအပေါ်တွင်

မတင်စီးလိုခြင်း၊ သူတပါးအား ဒုက္ခပေးလိုခြင်း၊ မျက်နှာမပျက်
လိုခြင်း စသည့်ဖြင့် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဖော်ပြထားသည်။ သို့သော်
ထိုစကားလုံးအား အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် တိုက်ရိုက်အဓိပ္ပာယ်ဖွင့် ပြန်
ဆိုရန် ခက်ခဲပြီး ကျယ်ပြန့်သည့်အဓိပ္ပာယ်များရှိသည်။ ဤအယူအဆ
အရ လူမှုဆက်ဆံရေးတစ်ခုတွင် တဖက်သားက အလွန်ကောင်းပြီး
နွေးထွေးပျူငှာစွာဧည့်ဝတ်ပြုပါက မေတ္တာတုံ့ပြန်သောနည်းဖြင့် ပြန်
လည်ဆက်ဆံရန် ဝတ္တရားရှိသည်ဟု ယူဆတတ်သည်။ ထိုသို့ ပြုလုပ်
ရန်ပျက်ကွက်ပါက မျက်နှာပျက်သည်၊ အားနာစရာကောင်းသည်ဟု
မှတ်ယူကြသည်။^၆ သို့ဖြစ်ရာ တရုတ်လူမျိုးတို့၏ အပြန်အလှန်
သဘောကို ရည်ရွယ်သော ကွန်းရှိုဆက်ဆံရေးသည် မြန်မာလူမျိုးတို့
၏ အပြန်အလှန်ဆက်ဆံရန်လိုအပ်သည်ဟု ယူဆသော အားနာစိတ်
တို့နှင့်ကိုက်ညီနေသဖြင့် တရုတ်၏ ‘ကွန်းရှို’ အပြန်အလှန်ဆက်ဆံရေး
ရည်မှန်းချက်များ ပေါက်မြောက်ရန် အလားအလာရှိသည်ကို တွေ့ရ
သည်။ တရုတ်၏အလွှာစုံ ဆက်ဆံရေးမှ ဦးတည်သူအားလုံးသည်
ကွန်းရှိုဆက်ဆံရေးပိုက်ကွန်အတွင်းသို့ ကျရောက်လိမ့်မည်ဟု ဆိုလို
ခြင်းမဟုတ်ပေ။ တရုတ်၏ရည်ရွယ်ချက်ကို သတိကြီးစွာထားပြီး
စောင့်ကြည့်နေသူများလည်း ရှိသည်။ သို့သော် တရုတ်၏ အလွှာစုံ
ဆက်ဆံရေးသည် အခြေခံအားဖြင့် ပါဝင်သူများအကြား တရုတ်
အပေါ် အကောင်းမြင်စိတ် များပြားလာစေခဲ့သည်ကို လေ့လာတွေ့ရှိ
ရသည်။

ထို့အပြင် မြန်မာမှ နိုင်ငံရေးပါတီဝင် လူငယ်များ၊ နိုင်ငံရေး
ပါတီများ၊ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၊ အစိုးရအရာရှိများအတွက်
တရုတ်က ပြုလုပ်ပေးသော စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ရေး သင်တန်း
များ၊ လေ့လာရေးခရီးများ၏ ဖြစ်နိုင်ချေရှိသည့် နောက်ဆက်တွဲ
အကျိုးဆက်များကိုလည်း သတိထားစောင့်ကြည့်သင့်သည်။

အကြောင်းမှာ တရုတ်၏ နိုင်ငံရေးစနစ်၊ အစိုးရဖွဲ့စည်းပုံများ၊ ဒီမိုကရေစီနှင့် လူ့အခွင့်အရေးစံနှုန်းများသည် မြန်မာနိုင်ငံမှ ဒီမိုကရေစီ လိုလားသူများက ယေဘုယျလက်ခံထားသည့် စံနှုန်းပုံစံများနှင့် ကွဲပြားနေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး အသွင်ကူးပြောင်းစ နိုင်ငံဖြစ်သည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်း၊ နိုင်ငံရေးပါတီများ၊ မူဝါဒချမှတ်သူများသည် မြေစမ်းခရမ်းပျိုးပြီး ကောင်းနိုးရာရာ လေ့လာသင်ယူနေချိန်ဖြစ်သည်။ ထိုအခြေအနေမျိုးတွင် တရုတ်က စီစဉ်သော စွမ်းရည်မြှင့်သင်တန်းများ၊ လေ့လာရေးခရီးစဉ်များသည် မြန်မာမှ နိုင်ငံရေးပါတီများ၊ မူဝါဒချမှတ် အကောင်အထည်ဖော်သောသူများအား တရုတ်နိုင်ငံ၏ အတွေ့အကြုံများ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ စံနှုန်းများကို မျှဝေရန် အခွင့်အလမ်းများဖန်တီးပေးသည်။ သို့ဖြစ်ရာ တရုတ်၏ အုပ်ချုပ်ရေး၊ လူ့အခွင့်အရေး၊ ဒီမိုကရေစီရေးရာ စံနှုန်းများသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အုပ်ချုပ်ရေး၊ လူ့အခွင့်အရေး စံနှုန်းများအပေါ် သက်ရောက်မှုများရှိနိုင်သည့် အလားအလာများရှိသည်။ မြန်မာမှတာဝန်ရှိသူများက တရုတ်စံနှုန်းများကို တချိန်ချိန်တွင် အလုံးစုံ လက်ခံကျင့်သုံးခြင်းမျိုး ဖြစ်နိုင်ချေ နည်းပါးသော်လည်း ၎င်းတို့ လေ့လာရရှိခဲ့သည့် တရုတ်၏ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းတချို့မှာ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ကိုက်ညီနိုင်သည်ဟုယူဆကာ ထိုလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို အသုံးပြုလာခြင်းမျိုး ရှိလာနိုင်သည်။

မြန်မာ့ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍မူ ၂၀၁၇ ခုနှစ်

**စီမံကိန်းကြီးများဖော်ဆောင်ရုံမျှဖြင့်
ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့်
ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို
အထောက်အပံ့
ဖြစ်စေနိုင်သည်ဟူသော
စဉ်းစားချက်သည်
အငြင်းပွားဖွယ်ဖြစ်နေသည် ...**

မေလတွင် ကျင်းပပြီးစီးခဲ့သော ဒုတိယအကြိမ် ၂၁ ရာစုပင်လုံ ညီလာခံ၌ တရုတ်၏အခန်းကဏ္ဍ သိသာထင်ရှားခဲ့သည်။ တရုတ် နိုင်ငံ၏အထူးသံတမန်သည် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အင်အားစု အချို့အား ညီလာခံသို့ တက်ရောက်ဆွေးနွေးရန် ဖိအားပေး တိုက်တွန်းမှုများပင်ရှိခဲ့သည်ဟု တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အင်အားစုများနှင့် နီးကပ်စွာဆက်ဆံနေသည့် ပညာရှင်အချို့က သုံးသပ်ခဲ့သည်။^{၇၇} တရုတ်၏ အင်တိုက်အားတိုက်ပုံပိုးမှုများ ရှိခဲ့သော် လည်း သိသာထင်ရှားသော တိုးတက်ပြောင်းလဲမှုများ ဖြစ်မလာ သောကြောင့် တရုတ်သည် ၎င်းတို့၏မူဝါဒများအပေါ် ပြန်လည် သုံးသပ်ခြင်းများရှိရာ အစိုးရ၊ တပ်မတော်နှင့် လက်နက်ကိုင်အင်အား စုများအကြား မြေမသေ တုတ်မကျိုး ဆက်ဆံသွားရန် ပိုမိုအလား အလာရှိသည်။^{၇၈} ထို့အပြင် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အားလုံး NCAစာချုပ်တွင်ပါဝင်လက်မှတ်ထိုးရန်မှာလက်ရှိအနေအထားတွင် ဖြစ်နိုင်ချေနည်းပါးကြောင်း တရုတ်က ကောင်းစွာနားလည်သည်။^{၇၉} သို့ဖြစ်ရာ တရုတ်၏ ရပ်ဝန်းလမ်းကြောင်းစီမံကိန်းကို ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်တိုးတက်မှုအပေါ်၌ မူတည်ပြီး စဉ်းစားခြင်းသည် လက်တွေ့ ကျသော စဉ်းစားချက်မျိုးမဟုတ်ဟု တရုတ်က ယူဆလာပုံရသည်။ တရုတ်နိုင်ငံမှ ပညာရှင်အချို့နှင့် ဆွေးနွေးချက်များအရ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုမရှိခြင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံ ကြုံတွေ့နေရသော ပြဿနာများ၏ အရင်းခံဖြစ်ပြီး ရပ်ဝန်းလမ်းကြောင်းစီမံကိန်းဖြင့် ထိုပြဿနာများကို ဖြေရှင်းနိုင်လိမ့်မည်ဟူသော စဉ်းစားချက်များ ရှိနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ဘေဂျင်းသည် စီးပွားရေးနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုစီမံကိန်းများကို ပြန်လည် ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ကာ ရပ်ဝန်းလမ်းကြောင်းစီမံကိန်းကို တိုက်တွန်းခြင်းမျိုး ဆောင်ရွက်လာ နိုင်သည်။

တဖက်တွင်လည်း တရုတ်နိုင်ငံသည် ရခိုင်ပြည်နယ် မြောက်ပိုင်းအရေးတွင် ပိုမိုပါဝင်လာခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။ ၂၀၁၇ ခုနှစ် ဧပြီလတွင် တရုတ်နိုင်ငံ၏ အထူးသံတမန်သည် ရခိုင်ပြည်နယ် မြောက်ပိုင်း ဒုက္ခသည်အရေးနှင့်စပ်လျဉ်းပြီး မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံတို့အကြား ကြားဝင်စေ့စပ်ပေးမည်ဟု စတင် ကမ်းလှမ်းခဲ့သည်။ သို့သော် မြန်မာအစိုးရက ထိုပြဿနာသည် မြန်မာနှင့် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ် နှစ်နိုင်ငံအရေးသာ ဖြစ်သည်ဟုဆိုကာ ကမ်းလှမ်းမှုကို ငြင်းပယ်ခဲ့သည်။^{၁၀} ၂၀၁၇ ခုနှစ် သြဂုတ်လတွင် ရခိုင် ပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းမှ ဒုက္ခသည်ပေါင်းများစွာ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်သို့ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ခဲ့ပြန်ရာ နိုင်ငံတကာ၌ မြန်မာ၏ပုံရိပ်ကို များစွာထိခိုက်စေခဲ့သည်။ ဒုက္ခသည်အရေးနှင့် လူ့အခွင့်အရေးကိစ္စ ရပ်များတွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော နိုင်ငံတကာဖိအားများကြောင့် တရုတ်၏ဩဇာသက်ရောက်မှု ကြီးထွားလာစေခဲ့သည်။ ၂၀၁၇ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် တရုတ်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ဝမ်ယိသည် ရခိုင် ပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းအရေးအတွက် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး၊ ဒုက္ခ သည်များအား ပြန်လည်နေရာချထားရေးနှင့် ဒေသစီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေးဟူသော အပိုင်းသုံးပိုင်းပါဝင်သည့် ဖြေရှင်းနည်းတခု အား ကမ်း လှမ်းခဲ့သည်။

ရခိုင်ပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းအရေးနှင့်ပတ်သက်ပြီး တရုတ်၏ အခြေခံရပ်တည်ချက်မှာ မြန်မာနိုင်ငံမြောက်ပိုင်းပဋိပက္ခများအပေါ် ရပ်တည်ချက်အတိုင်းပင်ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံမှ ပဋိပက္ခတခုအား ဒေသတွင်းအရေးကိစ္စ၊ နိုင်ငံတကာအရေးကိစ္စအဖြစ် ပုံဖော်ပြီး နိုင်ငံ တကာစွက်ဖက်မှု ဝင်ရောက်လာနိုင်ချေကို ကန့်သတ်နိုင်ရန်ဖြစ် သည်။ တရုတ်သည် နိုင်ငံတနိုင်ငံ၏ ပြည်တွင်းရေးအား မစွက်ဖက် ရေးမှုဝါဒကို စွဲကိုင်ထားသော်လည်း၊ မြန်မာနိုင်ငံမြောက်ပိုင်း

ပဋိပက္ခတွင် နိုင်ငံတကာ စိတ်ဝင်စားမှုနှင့် ပါဝင်လာမှု များပြားလာသော အခြေအနေတခု၌ မြန်မာနိုင်ငံငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်တွင် သိသာထင်ရှားစွာ ပါဝင်ပတ်သက်လာခဲ့သည်။ အမေရိကန် အခြေစိုက် စတမ်စွန်စင်တာ (Stimson Center) မှ တရုတ်အရေး သုတေသနပညာရှင်တဦးဖြစ်သူ မစ္စယွန်စွင်းက ကချင်အရေးတွင် တရုတ်၏ ပါဝင်လာမှုသည် အမေရိကန်နှင့် အခြားအင်အားကြီးနိုင်ငံများ၏ ပါဝင်မှုအလားအလာများကို စိုးရိမ်လာသောကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု ထောက်ပြခဲ့သည်။^{၁၀} တဆက်တည်းမှာပင် တရုတ်၏ ရခိုင်ပြည်နယ် မြောက်ပိုင်းအရေးတွင် စိတ်ဝင်စား ပါဝင်လာမှုသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ပဋိပက္ခများ၌ နိုင်ငံတကာမှ ပိုမိုပါဝင်လာမှုကို ဟန့်တားနိုင်ရန် ရည်ရွယ်ပုံရသည်။ တရုတ်၏အထူးသံတမန်နှင့် နီးစပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တဦးကလည်း ထိုယူဆချက်ကို အတည်ပြုထားသည်။^{၁၁} ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် တရုတ်အကျိုးစီးပွားများရှိနေရာ တရုတ်သည် ရခိုင်ပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းရှိ ဒုက္ခသည်များအရေးကိစ္စကို မြန်မာနှင့် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နှစ်နိုင်ငံ ဖြေရှင်းနိုင်ရန် လိုလားသည်။^{၁၂} သို့ဖြစ်ရာ တရုတ်သည် နိုင်ငံတကာပါဝင်မှုများကို ဆက်လက် ကန့်ကွက်သွားရန် အလားအလာရှိသည်။ သို့သော် ဘေဂျင်းသည် နိုင်ငံတကာ မျက်နှာစာတွင် မြန်မာဘက်မှ အမြဲတမ်းရပ်တည်ပြီး အကြွင်းမဲ့ ကူညီပေးလိမ့်မည်ဟု တထစ်ချ မယုံကြည်သင့်ပါ။

အကျိုးဆက်အနေဖြင့် ရခိုင်ပြည်နယ်မြောက်ပိုင်း အခြေအနေကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံသည် တရုတ်အပေါ် မှီခိုအားထားမှု တိုးမြှင့်လာခြင်းမှာ မြန်မာနိုင်ငံ၌ တရုတ်အကျိုးစီးပွား အကောင်အထည်ဖော်ရန် အခွင့်အလမ်းများ ပိုများစေခဲ့သည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ် NLD ပါတီအစိုးရ ဖွဲ့စည်းပြီးချိန်မှစတင်ကာ မြစ်ဆုံဆည်လုပ်ငန်းများ ပြန်လည် စတင်ရေးအတွက် တရုတ်က စည်းရုံးခဲ့သော်လည်း အစိုးရ

ဖွဲ့ပြီး နှစ်နှစ်နီးပါး ကြာသည်အထိ
စီမံကိန်း၏အနာဂတ်မှာ မရေမရာ
ရှိနေသေးသည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ် သြဂုတ်
လတွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်
တရုတ်နိုင်ငံသို့ မသွားခင်အချိန်က
မြစ်ဆုံသည် စုံစမ်းစိစစ်ရေးကော်မရှင်
ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ထိုကော်မရှင်သည်
၂၀၁၆ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် ကြား
ဖြတ် အစီရင်ခံစာတခု တင်သွင်းခဲ့ပြီး
နောက်ပိုင်း မည်သည့် ထုတ်ပြန်မှုမျှ
ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းမရှိပေ။^၇ တိကျသော

အဖြေတခုပေးရန် နှောင့်နှေးနေခြင်းသည် တရုတ်နှင့်ဆက်နွယ်နေ
သည့် ထိုစီမံကိန်းအရေးကို ဖြေရှင်းရာ၌ မြန်မာအစိုးရ ရင်ဆိုင်နေရ
သည့် အကျပ်အတည်းကို ထင်ဟပ်စေသည်။ သို့သော် နိုင်ငံတကာ
ဖိအားများကြောင့် မြန်မာသည် တရုတ်အပေါ် မှီခိုမှုများ မြင့်တက်
လာသည့် အခြေအနေများအောက်တွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုစီမံကိန်းများ
နှင့်ပတ်သက်၍ တရုတ်၏လိုလားချက်များ ရှေ့တန်းရောက်လာခဲ့
သည်။ ၂၀၁၇ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် တရုတ်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာန
ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူတဦးက မြစ်ဆုံသည်စီမံကိန်းသည် နှစ်ဦးနှစ်ဖက်
သဘောတူထားပြီး လိုအပ်သော သုံးသပ်မှုများ၊ အတည်ပြုထောက်
ခံမှုများ အဆင့်ဆင့်ရရှိထားပြီးဖြစ်သော စီးပွားရေးစီမံကိန်းတခုဖြစ်
ကြောင်း သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲတခု၌ ပြောကြားခဲ့ကာ မြစ်ဆုံသည်
စီမံကိန်းနှင့်ပတ်သက်သော တရုတ်၏ရပ်တည်ချက်ကို ဖော်ပြခဲ့
သည်။^၈ မရှေးမနှောင်းမှာပင် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ဝမ်ယိကလည်း
တရုတ်-မြန်မာ စီးပွားရေးစင်္ကြံလမ်းစီမံကိန်းကို ၂၀၁၇ ခုနှစ်

**ရခိုင်ပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းတွင်
ဖြစ်ခဲ့သော ပြဿနာများ၌
မြန်မာအစိုးရ၏ရပ်တည်ချက်အား
တရုတ်၏ ကာကွယ်ပေးမှုသည်
အပြန်အလှန်အားဖြင့်
မြန်မာပြည်သူများ၏
ထောက်ခံကြိုဆိုမှုကို ...**

နိုင်ငံဘာလတွင် ကမ်းလှမ်းခဲ့ပြန်သည်။^{၂၆} အထက်ပါ အချက်အလက်များသည် ရခိုင်ပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းရှိ လူ့အခွင့်အရေးကိစ္စများကို အကြောင်းပြုပြီး နိုင်ငံတကာမျက်နှာစာ၌ မြန်မာကို အကာအကွယ်ပေးရာတွင် ၎င်းတို့၏ လိုလားချက်ပေါ်မူတည်၍ ကြိုးပမ်းသွားနိုင်သည့် အလားအလာများကို တွေ့ရသည်။

နိဂုံး

၂၀၁၀ ပြည့်နှစ်နောက်ပိုင်း မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဖြစ်ပေါ်နေသော အခြေအနေများက ပြည်တွင်းရေးနှင့် နိုင်ငံတကာမျက်နှာစာတွင် မြန်မာ၏ပုံရိပ်အား အပြောင်းအလဲများစွာ ဖြစ်စေခဲ့သည်။ ကနဦးတွင် မြန်မာ့နိုင်ငံရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများက မြန်မာအပေါ် တရုတ်၏ သြဇာသက်ရောက်မှုကို အထိုက်အလျောက် လျော့ချနိုင်ခဲ့သည်။ ထိုအပြောင်းလဲကို တုံ့ပြန်ရန် တရုတ်က အလွှာစုံဆက်ဆံရေးဖြင့် မြန်မာနှင့် ပြန်လည်နီးကပ်စေရန် ကြိုးစားခဲ့သည်။ တရုတ်၏ အလွှာစုံဆက်ဆံရေးနှင့် မြန်မာပြည်သူများကို ဦးတည်သည့် သံတမန်ရေးရာ လှုပ်ရှားမှုများက မြန်မာ့နိုင်ငံရေး အခင်းအကျင်းသစ်တွင် အရေးပါလာသည့် အစုအဖွဲ့များနှင့် ဆက်ဆံရေး တည်ဆောက်ခြင်းဖြင့် ၎င်းတို့၏ ရပ်ဝန်းလမ်းကြောင်းနှင့် အခြား စီမံကိန်းများအပေါ် မြန်မာပြည်သူလူထု၏ထောက်ခံမှု ရယူလိုခြင်းဖြစ်သည်။ စီးပွားရေးနှင့် မဟာဗျူဟာအကျိုးစီးပွားများအပြင် တရုတ်သည် ၎င်းတို့၏ အုပ်ချုပ်မှုနှင့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုစနစ်အား မြန်မာသို့ မှုဝေလိုသည့် ရည်ရွယ်ချက်များကိုလည်း တွေ့ရှိရသည်။ တရုတ်၏ အလွှာစုံဆက်ဆံရေးမူဝါဒသည် မည်သည့်အတိုင်းအတာအထိ အောင်မြင်သည်မှာ တိုင်းတာရန်ခက်ခဲသော်လည်း NLD ဦးဆောင်သော အစိုးရလက်ထက်တွင် တရုတ်-မြန်မာ ဆက်ဆံရေး စာမျက်နှာ

နာသစ် ဖွင့်ခဲ့သည်။ NLD အစိုးရသည် တရုတ်နှင့် အနောက်နိုင်ငံများ အကြား ဆက်ဆံရေးမျှခြေတခုကို ထိန်းထားနိုင်လိမ့်မည်ဟု ယူဆခဲ့သော်လည်း အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် သမိုင်းတပတ်ပြန်လည်ကာ မြန်မာသည် တရုတ်နှင့် တဖန် ပြန်လည်နီးကပ်လာခဲ့သည်။ တရုတ်၏ သြဇာသက်ရောက်မှုများ မြန်မာအပေါ်ပြန်လည်များပြားလာခဲ့ပြီး တရုတ်နှင့် မြန်မာအကြား မျှတသောဆက်ဆံရေးတခု တည်ဆောက်နိုင်ရန် အလားအလာများ ပိုမိုဝေဝါးလာခဲ့သည်။ တရုတ်သည် မြန်မာနှင့်ဆက်ဆံရေးတွင် အသာစီးရလာခဲ့ပြန်သည်။ တရုတ်၏ မြန်မာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ပံ့ပိုးမှု၊ ရခိုင်ပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းအရေးနှင့် ပတ်သက်ပြီး သံတမန်ရေးရာ အကာအကွယ်ပေးမှုများ ဆက်လက် ရှိနေဦးမည်ဖြစ်သော်လည်း ထိုပံ့ပိုးမှုများသည် အသွားအပြန်မရှိသည့် အကြွင်းမဲ့အနေအထားမျိုး မဟုတ်သည်ကို သတိပြုရမည်။ တရုတ်သည် ၎င်းတို့၏ပံ့ပိုးမှုများကို အလျှော့အတင်းပြုလုပ်ပြီး ရပ်ဝန်းလမ်းကြောင်းစီမံကိန်းအပါအဝင် အခြား မဟာဗျူဟာနှင့် စီးပွားရေး အကျိုးအမြတ်များအတွက် မြန်မာကို ပိုမိုတွန်းအားပေးလာမည့် အနေအထားမျိုး တွေ့ရသည်။ သို့ဖြစ်ရာ တရုတ်အပေါ်မှီခိုမှုများလာသည်နှင့်အတူ တရုတ်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုစီမံကိန်းများ ပိုမိုဝင်ရောက်လာနိုင်သည့် အလားအလာများ ရှိနေသည်မှာ အံ့ဩစရာ တခုတော့မဟုတ်ပေ။ ပို၍အာရုံစိုက်သင့်သည်မှာ မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေးနှင့်စီးပွားရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများသည် တရုတ် အသွင်လက္ခဏာများ ခြုံလွှမ်းနေသော မြန်မာ့နည်းမြန်မာ့ဟန် ဒီမိုကရေစီ စနစ်အဖြစ်သို့ ဦးတည်သွားနိုင်သည့် အလားအလာဖြစ်သည်။ ■

ကျမ်းကိုးစာရင်း

- ၁ Loreen Tsin. (2014). China and Myanmar: Beijing's Conflicting Role in the Kachin Peace Process. *China Monitor*, Mercator Institute for China Studies, No (၄).
- ၂ ယူနန်ပြည်နယ် ရွှေလီအခြေစိုက် လေ့လာသုံးသပ်သူတိုင်းနှင့် အင်တာဗျူး (နိုဝင်ဘာ၊ ၂၀၁၇)
- ၃ တရုတ်ခရီးစဉ်များတွင် ပါဝင်ခဲ့သည့် ဗမာမဟုတ်သော တိုင်းရင်းသား ပါတီဝင်များနှင့် အင်တာဗျူး၊ ရန်ကုန် (ဩဂုတ်၊ ၂၀၁၇)
- ၄ မြန်မာ-တရုတ်ချစ်ကြည်ရေးအသင်းမှ ဦးဆောင်သူတိုင်းနှင့် အင်တာဗျူး (စက်တင်ဘာ၊ ၂၀၁၇)
- ၅ အထက်မြန်မာပြည် သတင်းစာဆရာများအသင်းမှ ဦးဆောင်သူတိုင်းနှင့် အင်တာဗျူး (စက်တင်ဘာ၊ ၂၀၁၇)
- ၆ Liu Ziyu and Zhang Yinglin. (2017, October 13) Workshop held for Myanmar Journalists in Yunnan and Beijing. *The Independent*. Retrieved from <http://m.theindependentbd.com/magazine/details/102549/Workshop-held-for-Myanmar-Journalists-in-Yunnan-and-Beijing>
- ၇ Timeline: China-Myanmar Relations (2017, November 25). *The Irrawaddy*. Retrieved from <https://www.irrawaddy.com/news/burma/timeline-china-myanmar-relations.html>
- ၈ China tells Myanmar military it wants closer ties. (2017, November 23). *Reuters*. Retrieved from <https://www.reuters.com/article/us-china-myanmar-defence/china-tells-myanmar-military-it-wants-closer-ties-idUSKBN1DN07C>
- ၉ Li Ruohan. (2017, May 22). China, Myanmar conduct naval drills. *The Global Times*. Retrieved from <http://www.globaltimes.cn/content/1048013.shtml>
- ၁၀ China Myanmar consultations focus on maintaining peace and stability in border areas. (2016, November 26). *South China Morning Post*. Retrieved from <http://www.scmp.com/news/china/diplomacy-defence/article/2049479/china-myanmar-consultations-focus-maintaining-peace-and>

- ၁၁ Takeshi Uemura. (2012). Chinese and Foreign Relations Cultural Construction of Identity, *Turkish Journal of International Relations*, 11 (4), 153-182.
- ၁၂ Xiaoxin Wu. (2013). The Power of Social Capital in school choice in a Chinese city. *Australian Journal of Education*, 57(1), 48-59.
- ၁၃ ရန်ကုန်၊ မန္တလေး၊ ကချင်နှင့် ရှမ်းဒေသရှိ နိုင်ငံရေးပါတီဝင်များနှင့် အင်တာဗျူး (ဇူလိုင်မှ နိုဝင်ဘာ၊ ၂၀၁၇)
- ၁၄ ကချင်ပြည်နယ်မှ ရုပ်ရွာခေါင်းဆောင်တဦးနှင့် အင်တာဗျူး (ဩဂုတ်၊ ၂၀၁၇)
- ၁၅ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းတွင် ပြုလုပ်ခဲ့သော အင်တာဗျူးများ (ဇူလိုင်မှ နိုဝင်ဘာ ၂၀၁၇)
- ၁၆ တရုတ်ခရီးစဉ်အတွင်းတွင် ပါဝင်ခဲ့သောသူများနှင့် အင်တာဗျူးများ (ဇူလိုင်မှ နိုဝင်ဘာ၊ ၂၀၁၇)
- ၁၇ Aung Shin. (2015, June 11). Long journey for China's "Belt and Road". *Myanmar Times*. Retrieved from <https://www.mmtimes.com/business/14983-long-journey-for-china-s-belt-and-road.html>
- ၁၈ ယူနန်ပြည်နယ် ကုမင်းမြို့မှ ပညာရှင်များနှင့် အင်တာဗျူး (ဩဂုတ်၊ ၂၀၁၇) (See also "Blood Brothers?: China's Push for Influence in Myanmar (2016, March 30). *Foreign Policy Association*. Retrieved from <https://foreignpolicyblogs.com/2016/03/30/blood-brothers-chinas-push-influence-myanmar/>
- ၁၉ Tay Hwee Peng. (2017, October 18). 19th Party Congress: 7 Key themes from President Xi Jinping's work report. *The Straits Times*. Retrieved from <http://www.straitstimes.com/asia/east-asia/19th-party-congress-7-key-themes-from-president-xi-jinpings-work-report>
- ၂၀ Doshi, Rush. (2017, October 25). Xi Jinping Just made it clear where China's foreign policy is headed. *The Washington Post*. Retrieved from https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2017/10/25/xi-jinping-just-made-it-clear-where-chinas-foreign-policy-is-headed/?utm_term=.cfb3f5896bc3
- ၂၁ ကချင်နှင့် ရှမ်း နိုင်ငံရေးပါတီဝင်၊ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများမှ တရုတ်ခရီးစဉ်တွင် ပါဝင်သူများနှင့် အင်တာဗျူး။ ရန်ကုန်၊ (ဩဂုတ်နှင့် ဒီဇင်ဘာ ၂၀၁၇)

- ၂၂ တရုတ်ခရီးစဉ်တွင် လိုက်ပါခဲ့သော ရန်ကုန်အခြေစိုက် အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းတခု၏ ဦးဆောင်သူတဦးနှင့် အင်တာဗျူး (ဇူလိုင်၊ ၂၀၁၇)
- ၂၃ မြန်မာနိုင်ငံရှိ နိုင်ငံရေးပါတီဝင်များ၊ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းဝင်များနှင့် အင်တာဗျူး (ဇူလိုင်မှ နိုဝင်ဘာ၊ ၂၀၁၇)
- ၂၄ မြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန (၂၀၁၆)၊ ပြည်သူ့အတွက်ပထမရက် ၁၀၀၊ နေပြည်တော်။
- ၂၅ Getting no love from the West, Myanmar turns to the warm embrace of China. (2017, May 29). *Asia Times*. Retrieved from <http://www.atimes.com/article/getting-no-love-west-myanmar-turns-warm-embrace-china/>
- ၂၆ Mine Commission Findings Draw Criticism in Burma. (2013, March 12). *Radio Free Asia*. Retrieved from <http://www.rfa.org/english/news/myanmar/commission-03122013184612.html>
- ၂၇ Buncombe, Andrew. (2013, March 13). Aung San Suu Kyi urges support for Controversial Chinese backed copper mine. *The Independent*. Retrieved from www.independent.co.uk/news/world/asia/aung-san-suu-kyi-urges-support-for-controversial-chinese-backed-copper-mine-8531508.html
- ၂၈ See Myanmar State Counsellor official website, Monthly news archive. Retrieved from <http://www.statecounsellor.gov.mm/en/archive/news>
- ၂၉ Joint Press Release between the People's Republic of China and the Republic of the Union of Myanmar. (2016, August 20). *Ministry of Foreign Affairs of the PRC*. Retrieved from http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/zxxx_662805/t1390889.shtml
- ၃၀ Joint Press Release between the Republic of the Union of Myanmar and the People's Republic of China. (2016, August 21). *Myanmar Ministry of Information*. Retrieved from <http://www.moi.gov.mm/moi:eng/?q=announcement/21/08/2016/id-8180>
- ၃၁ Daw Aung San Suu Kyi arrives in Beijing to attend Belt and Road Forum for international Cooperation. (2017, May 13). *Myanmar State Counsellor Official Website*. Retrieved from <http://www.statecounsellor.gov.mm/en/node/867>

- ၃၂ ရန်ကုန်အခြေစိုက် နိုင်ငံရေး လေ့လာသုံးသပ်သူတိုင်းနှင့် အင်တာဗျူး
(ဇူလိုင်၊ ၂၀၁၇)
- ၃၃ Daw Suu Says China to support peace talks. (2016, August 19). *Frontier Myanmar*. Retrieved from <https://frontiermyanmar.net/en/news/daw-suu-says-china-to-support-peace-talks> Also see New Analysis: China Plays Its Hand in Burma's Peace Process. (2017, May 23). *The Irrawaddy*. Retrieved from <https://www.irrawaddy.com/news/china-plays-its-hand-in-burmas-peace-process.html>
- ၃၄ Myanmar's foreign direct investment rush recedes. (2017, January 23). *Financial Times*. Retrieved from <https://www.ft.com/content/f7bda5bc-e150-11e6-8405-9e5580d6e5fb>
- ၃၅ Jeremy Mullins. (2015, October 1). Myanmar again near bottom of competition ranking. *Myanmar Times*. Retrieved from <https://www.mmtimes.com/business/16763-myanmar-again-near-bottom-of-competition-rankings.html>
- ၃၆ Sian Powell. (2017, August 16). Myanmar's infrastructure deficit outpaces the world. *Nikkei Asian Review*. Retrieved from <https://asia.nikkei.com/Politics-Economy/Economy/Myanmar-s-infrastructure-deficit-outpaces-the-world>
- ၃၇ Asian Development Bank. (2017, March). *Myanmar, 2017-2021 Building the foundations for Inclusive Growth*, ADB Country Partnership Strategy.
- ၃၈ Daw Aung San Suu Kyi: Transportations, electricity are key to Jobs, Development. (2017, April 26) *Myanmar State Counsellor Office*. Retrieved from <http://www.statecounsellor.gov.mm/en/node/839>
- ၃၉ Wang Yi Hold Talks with State Counsellor and Foreign Minister Aung San Suu Kyi of Myanmar. (2017, November 20). *Ministry of Foreign Affairs of the PRC*. Retrieved from http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/zxxx_662805/t1512574.shtml
- ၄၀ UN human rights chief points to 'textbook example of ethnic cleansing' in Myanmar. (2017, September 11). *UN News Centre*. Retrieved from <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=57490#.Wh--iUxuLIU> .

- ၄၁ Analysis: China backs Myanmar at UN Security Council. (2017, September 1). *The Irrawaddy*. Retrieved from <https://www.irrawaddy.com/news/burma/analysis-china-backs-myanmar-un-security-council.html>.
- ၄၂ Security Council fails to adopt draft resolution on Myanmar, owing to Negative Votes by China and Russian Federation. (2007, January 12). *UN Meetings Coverage and Press Releases*. Retrieved from <http://www.un.org/press/en/2007/sc8939.doc.htm>
- ၄၃ U Win Htein Claim Myanmar has become closer to China due to international pressure [In Burmese]. (2017, November 14). *Radio Free Asia*. Retrieved from <http://www.rfa.org/burmese/interview/mm-us-relationship-11142017235535.html>
- ၄၄ ကူမင်းရှိ ပညာရှင်များနှင့် အင်တာဗျူး (စက်တင်ဘာ၊ ၂၀၁၇)
- ၄၅ External Pressure on Myanmar Will not Work [In Burmese]. (2017, December 28). *Voice of America Burmese News*. [VOA Facebook Post]. Retrieved from <https://www.facebook.com/VoA.Burmese.News/posts/10155797949255170>.
- ၄၆ Saw Myat Yin. (2011). *Culture Shock! A Survival Guide to Customs and Etiquette*. Marshall Cavendish Corporation, Tarrytown, NY.
- ၄၇ ရန်ကုန်အခြေစိုက် နိုင်ငံရေး လေ့လာသုံးသပ်သူတိုင်းနှင့် အင်တာဗျူး (ဇူလိုင်၊ ၂၀၁၇)
- ၄၈ ရန်ကုန်အခြေစိုက် နိုင်ငံရေး လေ့လာသုံးသပ်သူတိုင်းနှင့် အင်တာဗျူး (ဇူလိုင်၊ ၂၀၁၇)
- ၄၉ Ding Gang. (2017, May 31) Myanmar reconciliation still have a long way to go, *The Global Times*. Retrieved from www.globaltimes.cn/content/1049418.shtml
- ၅၀ Myanmar Rejects China's Offer to Resolve Row with Bangladesh over Rohingya. (2017, May 01). *Radio Free Asia*. Retrieved from <http://www.rfa.org/english/news/myanmar/myanmar-rejects-chinas-offer-to-resolve-row-with-bangladesh-over-rohingya-05012017163631.html>
- ၅၁ Yun Sun. (2014). *China, the United States and the Kachin conflict. Great Power and Changing Myanmar*. Issue Brief No 2, Stimson

- Center. Retrieved from http://www.burmalibrary.org/docs17/Stimson-China_US+Kachin_Conflict.pdf
- ၅၂ ရန်ကုန်အခြေစိုက် လေ့လာသုံးသပ်သူတိုင်းနှင့် အင်တာဗျူး (နိုဝင်ဘာ၊ ၂၀၁၇)
- ၅၃ Serajul Qaudir. (2017, November 18). China wants Bangladesh, Myanmar to solve Rohingya crisis bilaterally. *Reuters*. Retrieved from <https://www.reuters.com/article/us-bangladesh-myanmar-china/china-wants-bangladesh-myanmar-to-solve-rohingya-crisis-bilaterally-idUSKBN1DIoKD>
- ၅၄ Ye Mon. (2017, July 4). Burmese President awaits key report on Myitson, *Democratic Voice of Burma*. Retrieved from www.dvb.no/news/burmese-president-awaits-key-report-on-mytsonc/76365
- ၅၅ Foreign Ministry Spokesperson Hua Chunying's Regular Press Conference. (2017, November 8). *Embassy of People's Republic of China in the United States of America*. Retrieved from <http://www.china-embassy.org/eng/fyrth/t1508790.htm>
- ၅၆ Bob Savic. (2017, November 26). China flexs its diplomatic muscle on the Rohingya crisis, cashing in on ties with Myanmar and Bangladesh. *South China Morning Post*. Retrieved from <http://www.scmp.com/comment/insight-opinion/article/2121415/china-flexes-its-diplomatic-muscle-rohingya-crisis-cashing>

The aims of China's multi-layered diplomacy and its public diplomacy efforts appear to reflect its intentions to build “Guanxi” relations with a diverse set of stakeholders and to construct a positive image largely targeted towards garnering local support for projects under the Belt and Road Initiative. Apart from pursuing economic and geo-strategic interests, China has also attempted to promote its model for governance and economic development. As Myanmar increasingly embraces China, there is a potential that Myanmar's political and economic reforms could lead towards a Myanmar version of democracy with Chinese characteristics.

တရုတ်၏ အလွှာစုံဆက်ဆံရေးနှင့် မြန်မာပြည်သူများကို ဦးတည်သည့် သံတမန်ရေးရာ လှုပ်ရှားများကား မြန်မာနိုင်ငံရေး အခင်းအကျင်းသစ်တွင် အရေးပါလာသည့် အစုအဖွဲ့များနှင့် ဆက်ဆံရေးတည်ဆောက်ခြင်းဖြင့် ၎င်းတို့၏ ရပ်ဝန်းလမ်းကြောင်းနှင့် အခြားစီမံကိန်းများအပေါ် မြန်မာပြည်သူလူထု၏ထောက်ခံမှု ရယူလိုခြင်းဖြစ်သည်။ စီးပွားရေးနှင့် မဟာဗျူဟာအကျိုးစီးပွားများအပြင် တရုတ်သည် ၎င်းတို့၏ အုပ်ချုပ်မှုနှင့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုစနစ်အား မြန်မာသို့ မျှဝေလိုသည့် ရည်ရွယ်ချက်များကိုလည်း တွေ့ရှိရသည်။ ပို၍အာရုံစိုက်သင့်သည်မှာ မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများသည် တရုတ် အသွင်အပြင်လက္ခဏာများ ခြုံလွှမ်းနေသော မြန်မာနည်းမြန်မာဟန် ဒီမိုကရေစီစနစ်အဖြစ်သို့ ဦးတည်သွားနိုင်သည့် အလားအလာဖြစ်သည်။

🏠 www.ISPMyanmar.com

✉ ISP@ISPMyanmar.com

📘 www.facebook.com/ISPMyanmarpage

ISBN 978-99971-0-460-1

9 789997 104601 >